

Rapport

Undersøkelse om privat øvingskjøring

Kartlegging og utredning av årsaker til at privat øvingskjøring skjer eller ikke skjer

Forfattere

An-Magritt Kummeneje

Dagfinn Moe

Trine Marie Stene

Rapport

Undersøkelse om privat øvingskjøring

Kartlegging og utredning av årsaker til at privat øvingskjøring skjer eller ikke skjer

EMNEORD:
Samferdsel
Trafikksikkerhet
Trafikkopplæring
Øvingskjøring
Førerkort
Trafikklærer
Faglig leder
Elev
Ledsager

VERSJON

1.0

DATO

2015-07-02

FORFATTERE

An-Magritt Kummeneje

Dagfinn Moe

Trine Marie Stene

OPPDRAGSGIVER

Statens vegvesen Vegdirektoratet

OPPDRAGSGIVERS REF.

Christina Eriksen

PROSJEKTNR

102008367

ANTALL SIDER OG VEDLEGG:

53+ vedlegg

SAMMENDRAG

Rapporten presenterer resultatene fra prosjektet "Undersøkelse om privat øvingskjøring" gjennomført på oppdrag fra Statens vegvesen Vegdirektoratet. **Hovedmålet** har vært å kartlegge og utrede årsaken(e) til at privat øvingskjøring skjer/ikke skjer i tråd med Statens vegvesen sine anbefalinger. Rapporten omhandler en kartlegging av **faglige ledere, elever og ledsageres** synspunkter på oppfølgingen av privat øvingskjøring og samarbeidet mellom trafikkskolen, elever og ledsagere.

Undersøkelsene er gjennomført som nettbaserte undersøkelser, og er basert på svar fra over 150 faglige ledere på trafikkskoler i alle landets fylker, 253 elever og 169 ledsagere. Resultatene tyder på at privat øvingskjøring er positivt vurdert som en viktig del av opplæringen til førerkort for personbil. Elever blir oppfordret til å øvingskjøre privat av sine trafikklærere. Samtidig har få trafikkskoler klare rutiner for hvordan samarbeidet mellom trafikklærer, elev og ledsager skal gjennomføres. Ledsagere har i liten grad hatt systematisk kontakt med trafikklærer eller trafikkskolen. Årsakene til manglende øvingskjøring privat er blant annet at man ikke har tilgang til bil, mangler ledsager eller at ledsager føler seg utrygg og trenger mer kunnskap. Mange faglige ledere mener det bør stilles krav til elever som ønsker å øvingskjøre privat og vil ha obligatoriske kurs for ledsagere både for å øke mengden og kvaliteten på den private øvingskjøringen.

UTARBEIDET AV

An-Magritt Kummeneje

SIGNATUR**KONTROLLERT AV**

Marianne Elvsaa Nordtømme

SIGNATUR**GODKJENT AV**

Roar Norvik, forskningssjef

SIGNATUR**RAPPORTNR**

SINTEF A27069

ISBN

9788214059687

GRADERING

Åpen

GRADERING DENNE SIDE

Åpen

Forord

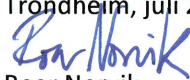
Prosjektet som dokumenteres i denne rapporten er gjennomført på oppdrag fra Statens vegvesen Vegdirektoratet, med Christina Eriksen og Lars-Inge Haslie som kontaktpersoner. SINTEF Teknologi og samfunn, avdeling Transportforskning har vært ansvarlig for gjennomføring av prosjektet med Dagfinn Moe som prosjektleder og An-Magritt Kummeneje og Trine Stene som prosjektmedarbeidere. Marianne Elvsaa Nordtømme har vært kvalitetssikrer. Prosjektet er gjennomført i perioden juli 2014 til juni 2015.

Vi takker alle samarbeidspartnere i prosjektet for gode innspill underveis og godt samarbeid om datainnsamling og rekruttering av respondenter og informanter:

Lisbeth Grimsrud, Statens vegvesen Region sør
Gunvor Haugan, Statens vegvesen Region midt
Bjørn Ståle Sildnes, Statens vegvesen Region midt
Kjetil Dahlen, Statens vegvesen Region øst
Ole-Martin Rasmussen, Statens vegvesen Region nord
Ellen Margrethe Ramstad, Autoriserte Trafikkskolars Landsforbund
Stig Ohrvik, Trafikkforum
Høgskolen i Nord-Trøndelag
Høgskolen i Oslo og Akershus

Videre takker vi alle faglige ledere ved landets trafikkskoler, studenter ved Høgskolen i Nord-Trøndelag og alle elever og ledsagere som har satt av tid til å svare på spørreundersøkelsene i prosjektet.

Trondheim, juli 2015

Roar Norvik

Forskningssjef

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	7
Summary	9
1 Innledning	11
1.1 Prosjektets problemstillinger	11
1.2 Rapportens struktur	11
2 Tidligere studier	12
3 Metode	15
3.1 Del 1: Faglig leder	15
3.1.1 Faglige ledere	15
3.1.2 Erfaringer fra trafikklærerstudenter ved Høgskolen i Nord-Trøndelag	15
3.2 Del 2: Elever og ledsagere	16
3.2.1 Undersøkelse i slutfase av elevenes opplæringsløp	16
3.2.2 Undersøkelse i forkant av elevenes opplæringsløp	16
3.3 Analyse og rapportering av data	17
3.4 Etikk og personvern	17
4 Del 1: Faglig leder	18
4.1 Utvalg	18
4.2 Faglige lederes synspunkter på og oppfølging av privat øvingskjøring ved trafikkskolen	20
4.2.1 Dagens samarbeid om privat øvingskjøring	20
4.2.2 Formelle krav til privat øvingskjøring	22
4.2.3 Faglige lederes vurderinger av privat øvingskjøring	24
4.2.4 Brev fra forsikringsselskap	25
4.3 Faglige lederes kommentarer	26
4.4 Oppsummering, sentrale momenter fra faglige ledere ved trafikkskoler	28
5 Del 2: Elever og ledsagere	29
5.1 Utvalg	29
5.2 Omfanget av privat øvingskjøring	31
5.3 Elevenes forhold til bil og bilkjøring	33
5.4 Ledsageres kjennskap og interesse av privat øvingskjøring	34
5.5 Elevenes synspunkter på og oppfølging av privat øvingskjøring ved trafikkskolen	36
5.5.1 Dagens samarbeid om privat øvingskjøring	36
5.5.2 Hvorfor velger elever å drive med privat øvingskjøring?	37

5.5.3	Årsaker til ikke å øvingskjøre privat.....	38
5.6	Ledsageres synspunkter på og oppfølging av privat øvingskjøring ved trafikkskolen	41
5.6.1	Dagens samarbeid om privat øvingskjøring	41
5.6.2	Hvorfor velger ledsagere å drive med privat øvingskjøring?.....	43
5.6.3	Årsaker til ikke å øvingskjøre privat.....	43
5.7	Elever i starten av opplæringen og deres foreldre/foresatte sine vurderinger	45
5.8	Respondentenes forslag til tiltak	47
5.8.1	Elevers forslag til tiltak	47
5.8.2	Ledsageres forslag til tiltak	48
6	Oppsummering og konklusjon	50
6.1	Når og hvordan foregår øvingskjøringen	50
6.2	Årsakene til at ungdom i aldersgruppen 16-25 år øvingskjører/ikke øvingskjører	51
6.3	Samarbeidet mellom elev, ledsager og trafikklærer i opplæringsperioden	51
6.4	Årsakene til at samarbeidet foregår/ikke foregår i opplæringsperioden	52
	Kilder	53

BILAG/VEDLEGG

Vedlegg A: Spørreskjema til faglige ledere
Vedlegg B: Spørreskjema til elev, ettersituasjon
Vedlegg C: Spørreskjema til ledsager, ettersituasjon
Vedlegg D: Spørreskjema til elev, førsituasjon
Vedlegg E: Spørreskjema til ledsager, førsituasjon

Sammendrag

SINTEF Teknologi og samfunn har gjennomført en undersøkelse om privat øvingskjøring i Norge.

Hovedmålet er å kartlegge og utrede årsakene til at privat øvingskjøring skjer/ikke skjer i tråd med Statens vegvesen sine anbefalinger.

Følgende forskningsspørsmål er besvart i dette prosjektet:

1. Når og hvordan foregår øvingskjøringen?
2. Hva er årsakene til at ungdom i aldersgruppen 16-25 år øvingskjører/ikke øvingskjører?
3. I hvilken grad og hvordan samarbeider den som skal øvingskjøre, ledsager og trafikklærer underveis i opplæringsperioden?
4. Hva er årsakene til at det foregår/ikke foregår et slikt samarbeid underveis i opplæringsperioden?

Prosjektet består av to delstudier:

Del 1: Faglig leder

- Kartlegging av faglige lederes synspunkter på og oppfølging av privat øvingskjøring ved trafikkskolen og samarbeidet med elever og ledsagere.

Del 2: Elever og ledsagere

- Kartlegging av elevens synspunkter på og oppfølging av privat øvingskjøring og samarbeidet med trafikklærer og ledsager(e).
- Kartlegging av ledsagerens synspunkter på og oppfølging av privat øvingskjøring og samarbeidet med elev og trafikklærer.

Undersøkelsene er gjennomført som nettbaserte undersøkelser, og er basert på svar fra over 150 faglige ledere og 253 elever på trafikkskoler i alle landets fylker, samt 169 ledsagere. Resultatene tyder på at privat øvingskjøring er akseptert som en viktig del av opplæringen til førerkort for personbil. Elever blir oppfordret til å øvingskjøre privat av sine trafikklærere. Samtidig har få trafikkskoler klare rutiner for hvordan samarbeidet mellom trafikklærer, elev og ledsager skal følges opp. Ledsagere har i liten grad hatt systematisk kontakt med lærer og mange har ikke hatt kontakt i det hele tatt.

Årsakene elever oppgir til manglende øvingskjøring privat er først og fremst at de mangler tilgang på bil eller ikke har noen å øvingskjøre med. Årsaker ledsagere oppgir for at de i liten grad øvingskjører privat er også mangende tilgang på bil, at eleven ikke bor hjemme eller at de føler seg utrygge og trenger mer kunnskap. Mange faglige ledere mener det bør stilles krav til elever som ønsker å øvingskjøre privat og vil ha obligatoriske kurs for ledsagere både for å øke mengden og kvaliteten på den private øvingskjøringen.

Summary

SINTEF Technology and Society has completed a study of driving practice in Norway.

The main objective of the study is to identify the reasons why road traffic skill training (driving practice) takes place or not in accordance with the Public Roads Administration's recommendations.

The following research questions are answered in this project:

- When and how does the private driving practice take place?
- What are the reasons why young people aged 16-25 practice drive or not?
- How is the collaboration between the learner driver (student), the private supervisor, the driving school teacher and the driving school?
- What are the reasons why collaboration happens or not between the learner driver, the private supervisor, the driving school teacher and the driving school during the training period?

The study has been accomplished in two parts:

Part 1: Professional (Curriculum) Manager

- Mapping of the professional/curriculum managers at the driving school regarding their views on and monitoring of practice training at the school and the collaboration with the students and the private supervisors.

Part 2: Students (learner driver) and Private Supervisors (parents)

- Student's views on and monitoring of practice training (driving) and collaboration with the driving school teacher and the private supervisor.
- The private supervisor's views on and monitoring of practice training (driving) and collaboration with the learner driver (students) and the driving school teacher.

The surveys are conducted as online surveys and are based on responses from over 150 professional managers and 253 students at driving schools in Norway, and 169 private supervisors. The results suggest that practice training (driving) is accepted as an important part of the training for driving license. Students are encouraged to practice drive by their driving school teachers. However, the traffic schools do not have clear procedures for the collaboration between the driving school teachers, the students and the private supervisors.

The private supervisors are rarely systematically contacted by the driving school teachers and some do not have contact with the driving teacher at all. The learner drivers (students) report lack of access to a car or companion as reasons for not practice drive. The private supervisors report lack of access to a car, that the student (son/daughter) do not live at home, lack of knowledge or that they feel unsafe as reasons for not practice drive. Many private supervisors believe that it should be a requirement for pupils who want to practice drive and that it should be mandatory courses both to increase the quantity and quality of practice driving.

1 Innledning

I følge "Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på veg 2010-2013" har Statens vegvesen som mål å øke antall timer privat øvingskjøring fra et gjennomsnitt på rundt 100 timer til 140 timer innen 2018. Vegdirektoratet ønsker i den forbindelse å kartlegge og utrede årsakene til at privat øvingskjøring skjer eller ikke skjer, for å få kunnskap som kan benyttes til å utarbeide og iverksette hensiktsmessige tiltak.

1.1 Prosjektets problemstillinger

Denne rapporten oppsummerer prosjektet "*Undersøkelse om privat øvingskjøring*", som er gjennomført på oppdrag av Statens vegvesen, Vegdirektoratet. **Hovedmålet** er å kartlegge og utrede årsaken(e) til at privat øvingskjøring skjer/ikke skjer i tråd med Statens vegvesen sine anbefalinger.

Prosjektet består av to delstudier:

Del 1: Faglig leder

- Kartlegging av faglige lederes synspunkter på og oppfølging av privat øvingskjøring ved trafikkskolen og samarbeidet med elever og ledsagere.

Del 2: Elever og ledsagere

- Kartlegging av elevens synspunkter på og oppfølging av privat øvingskjøring og samarbeidet med trafikkklærer og ledsager(e).
- Kartlegging av ledsagerens synspunkter på og oppfølging av privat øvingskjøring og samarbeidet med elev og trafikkklærer.

Følgende forskningsspørsmål er besvart i dette prosjektet:

1. Når og hvordan foregår øvingskjøringen?
2. Hva er årsakene til at ungdom i aldersgruppen 16-25 år øvingskjører/ikke øvingskjører?
3. I hvilken grad og hvordan samarbeider den som skal øvingskjøre, ledsager og trafikkklærer underveis i opplæringsperioden?
4. Hva er årsakene til at det foregår/ikke foregår et slikt samarbeid underveis i opplæringsperioden?

I prosjektet er det gjennomført samtaler med lærere, foreldre og elever, samt spørreundersøkelser med faglige ledere, elever og ledsagere. Spørreundersøkelsene er gjennomført som nettbaserte undersøkelser ved bruk av Questback. Utforming av innholdet og spørsmålsdesign i spørreundersøkelsene er basert på tidligere forskning og gruppesamtalene er gjennomført for å kvalitetssikre at spørsmålene som er inkludert i spørreundersøkelsene er relevante. Mange av spørsmålene er felles for faglige ledere, elever og ledsagerne. Hensikten er å kunne avdekke likheter og forskjeller. Prosjektet er gjennomført med god hjelp fra bransjeorganisasjoner, Høgskolen i Nord-trøndelag og Statens vegvesen.

1.2 Rapportens struktur

Kapittel 2 i denne rapporten oppsummerer sentrale momenter fra tidligere forskning på privat øvingskjøring i Norge. I kapittel 3 presenteres det metodiske rammeverket, samt avklaring av etiske og forhold knyttet til personvern. I resultatdelen presenteres først faglige lederes synspunkter (kapittel 4), deretter vil elever og ledsageres synspunkter presenteres (kapittel 5). Avsluttende oppsummering og konklusjon er presentert i kapittel 6.

2 Tidligere studier

SINTEF har siden diskusjonen om en systematisering av privat øvingskjøring startet på 80-tallet, gjennomført flere studier for å avdekke omfanget og kvaliteten på slik øvingskjøring. Tidlig på 90-tallet gjennomførte SINTEF en pilotstudie over en toårsperiode der 28 ungdommer i alderen 16 år fikk starte sin opplæring, som en kombinasjon av kjøring på trafikkskole og privat øvingskjøring. Hensikten var å skaffe økt innsikt i hvordan elever, foreldre og trafikkskole kunne samarbeide i en toårsperiode fram mot førerkortet. Resultatene viste at kombinasjonen av opplæring på skole og privat øvingskjøring i aldersperioden 16-18 år ble anbefalt av både foreldre, elever og trafikklærere (Moe 1992).

I 1994 ble aldersgrensen for privat øvingskjøring senket fra 17 til 16 år med intensjon om å øke mengdetreningen blant unge under opplæringsperioden til førerkort klasse B. SINTEF og Transportøkonomisk institutt gjennomførte da en evaluering på oppdrag fra Statens vegvesen, for å undersøke om tiltaket medførte en økning i antall timer med privat øvingskjøring (Moe 1996) og om tiltaket hadde en effekt på reduksjon i antall ulykker (Sagberg 2002). Resultatene fra den gang viste at det var nærmest ingen forskjell mellom gruppene fra gammel og ny ordning i gjennomsnittlig alder for oppstart av privat øvingskjøring og for hvor ofte man drev privat øvingskjøring (Moe 1996). Da denne studien ble gjennomført hadde ordningen, med mulighet for privat øvingskjøring fra 16 år, kun vart i ett år og det viste seg at endring tar lengre tid.

I 1998 gjennomførte SINTEF på oppdrag fra Statens vegvesen i Oppland, Hedmark og Østfold en omfattende undersøkelse om privat øvingskjøring. Rundt 5000 ungdommer i alderen 15-19 år og 2700 av deres foreldre deltok i denne spørreundersøkelsen. Elevene fylte ut skjemaene i skoletimene, hvilket innebar en svarprosent på rundt 80 prosent. Undersøkelsen hadde følgende formål:

1. Inndelegge ungdom i forskjellige grupper etter interesser og livsstil - hvor forskjellig er ungdom?
2. Hvor omfattende er den private øvingskjøringen?
3. Hvordan er foreldre som ledsagere?
4. Hvordan er samarbeidet med trafikkskolen?
5. Hvilke tiltak kan iverksettes for å påvirke øvingskjøringens omfang og kvalitet?

Noen av hovedkonklusjonene var at:

- Ca. 60-65 prosent øvingskjørte privat da de var 16 år (enkelte startet også tidligere)
- I tiden frem mot førerkortet oppga omtrent 80 prosent av ungdommene at de øvingskjørte privat
- Det viste seg at det var en større andel av guttene (70 %) enn av jentene (55 %) som øvingskjørte privat som 16-åring. Guttene hadde også drevet mer privat øvingskjøring enn jentene før de fikk førerkort.
- Når det gjelder ledsagerrollen oppga 45 prosent av foreldrene at de ikke hadde nok tid til øvingskjøring i det omfang som er ønskelig.
- Ca. 20 prosent av foreldrene oppga at øvingskjøring var for risikabelt og har i snitt kjørt ca. 1100 km, mens de som ikke har den innstillingen kjørte i snitt 2200 km privat øvingskjøring.

- Halvparten av foreldrene svarte at ledsagerrollen endret deres bevissthet om sikker kjøring og 35 prosent oppga å ha endret sin egen kjøreatferd.
- Rundt 10 prosent av foreldrene disponerte ikke bil til å drive privat øvingskjøring.
- Når det gjelder samarbeidet mellom ledsager og trafikkskole oppga kun 35 prosent av foreldrene at de hadde et samarbeid. Hva dette samarbeidet innebar er ikke kartlagt i denne studien.
- Over halvparten av foreldrene er positive til å delta på gratis kurs for ledsagere.
- Halvparten av foreldrene oppga å ha mottatt informasjon vedrørende privat øvingskjøring fra Statens vegvesen.

Totalt varierte antall km privat øvingskjøring fra ca. 1100 (33 timer) for de som kjørte minst til ca. 2500 km for de som kjørte mest (63 timer) (Moe 1998). Til sammenlikning fant en studie fra VTI at blant de som startet øvingskjøring ved fylte 16 år, var antall kjørte timer 118 eller flere for de med lavest ulykkesrisiko (Gregersen 1997).

Trine M. Stene har i sin doktorgrad "*Er opplæring et godt sikkerhetstiltak?*" beskrevet utviklingen av synet på opplæringens betydning og viktighet for sikkerheten. Hun kommer med flere anbefalinger der hun blant annet trekker fram både samfunnsutviklingens betydning, relasjonen til teori og forskning og nødvendigheten av å legge vekt på sikkerhet, mestring og hvordan og hvorfor ting fungerer (Stene 2005).

I Tronsmoen sin doktorgradsstudie fra 2011 var fokuset blant annet relasjonene mellom "formal and informal driver training". En konklusjon fra denne studien var at "to create a successful driver training, the two types of training need to be integrated into a whole" (Tronsmoen 2011).

Dalland (2014) sier i sin doktorgradsstudie, som omhandler "*Førerprøven i et helhetlig perspektiv*", at man bør se førerprøven som et virkemiddel for å operasjonalisere læreplanen og dens intensjoner, og at dette vil ha en positiv innvirkning på elevens læringsprosess. Dette vil kunne forsterke elevens risikotenkning, refleksjon og selv vurdering, som utgjør en viktig basis for å videreutvikle seg som bilfører etter førerprøven (Dalland 2014).

Disse tre studiene forteller fra hvert sitt ståsted om potensialet i kombinasjonen av formell opplæring på trafikkskole og privat øvingskjøring og at dette er viktig å ta tak i. Føreropplæringen må være fundamentert i kunnskap basert på vitenskapelige studier som forener både teori og praksis. Det å forene trafikkskole, elev og ledsagere i en felles læringsprosess har så langt vist seg ikke å være enkelt.

Mye har endret seg samfunnsmessig de siste 10-15 årene og det samme har utdanningen av trafikklærere som siden 2004 har vært en høyskoleutdanning (Moe m. fl. 2013). Følgende momenter nevnes som eksempler på dette:

- Nullvisjonen er innført
- Høgskoleutdanning av trafikklærere (fra tidligere å være videregående utdanning)
- Læreplan klasse B og privat øvingskjøring i lærerplanen fra 2004
- Bruk av GDE-matrisen (Goals for Driver Education - Hatakka mfl. 1999)

- Pedagogiske metoder med mer fokus på eksempelvis problembasert undervisning
- Kunnskap innenfor trafikkpsykologi, risikotenkning, forståelsen av ungdoms utvikling
- Ny viten fra nevrovitenskap om menneskets utvikling, læringspotensial, motivasjon, risikorelasjoner, søvn, stress, medisiner, alkohol og narkotika
- Statistikk som viser betydning av mengdetrening,
- Infrastruktur, ITS og moderne kjøretøy med avanserte førerstøttesystemer
- Internett, sosiale medier, dataspill og IKT

Dagens læreplan for førerkort klasse B legger til rette for at det i opplæringen kan gjennomføres mengdetrening utenom opplæringen hos trafikkskolene.

3 Metode

I det følgende vil gjennomføringen av de ulike delene i prosjektet beskrives nærmere.

3.1 Del 1: Faglig leder

Formålet med den første delen av prosjektet er å kartlegge faglige lederes synspunkter på og oppfølging av privat øvingskjøring ved trafikkskolen og samarbeidet med elever og ledsagere.

3.1.1 Faglige ledere

Denne delstudien er gjennomført som en nettbasert spørreundersøkelse. I samarbeid med Autoriserte trafikkskolars landsforbund (ATL) og Trafikkforum (TF) ble invitasjon til å delta i undersøkelsen sendt på epost til faglige ledere i medlemsbedrifter (trafikkskoler) over hele landet. ATL har ca. 700 medlemsbedrifter og TF ca. 250. Mange av bedriftene er medlemmer i begge organisasjonene og faglig leder kan også representere mer enn en skole. Det gjør det usikker å beregne svarprosenten. De faglige lederne som har deltatt i undersøkelsen ble oppfordret til å svare på vegne av trafikkskolen og trafikklærerne på skolen.

Spørreskjemaet var relativt kort og tiden til å besvare skjemaet var anslått til ca. 10 minutter. I tillegg til spørsmål om *bakgrunn* omfattet skjemaet spørsmål om:

- Samarbeidet mellom elever, ledsagere, trafikklærere og trafikkskolen
- Trafikkskolens samarbeid med Statens vegvesen
- Hvilke formelle krav som bør stilles for å kunne øvingskjøre privat
- Påstander om privat øvingskjøring
- Hvor lang tid før oppkjøring elevene starter med å ta kjøretimer
- Bruk av rabattordninger fra forsikringsselskap for de som øvingskjører privat

De samme påstandene som er stilt til faglige ledere i undersøkelsene er også benyttet til elever og ledsagere (Del 2). Dette gjør det mulig å sammenlikne sammenfall eller avvik i oppfatninger mellom de tre målgruppene.

3.1.2 Erfaringer fra trafikklærerstudenter ved Høgskolen i Nord-Trøndelag

I tillegg til å hente informasjon fra trafikkskoler, ønsket vi i å innhente erfaringene fra trafikklærerstudenter ved Høgskolen i Nord-Trøndelag (HiNT). Denne gruppens synspunkter på privat øvingskjøring er interessant da de senere vil være en del av trafikklærerbransjen. Ved HiNT var det ca. 200 studenter under toårig grunnutdanning til trafikklærer i klasse B i perioden studien ble gjennomført.

Spørreskjema ble sendt til trafikklærerstudentene ved HiNT for å få et bilde av forholdet til privat øvingskjøring og hvordan dette gjennomføres i forhold til ledsagere og elever. Trafikklærerstudentene fikk mange av de samme spørsmålene, som undersøkelsen sendt til de faglige lederne. Men på grunn av den utdanningssituasjonen de er i er ikke alle spørsmålene like. Resultatene fra denne undersøkelsen er ikke presentert i denne rapporten.

3.2 Del 2: Elever og ledsagere

Formålet med den andre delen av prosjektet er å kartlegge elevene og deres ledsageres perspektiver på, forståelse av, motivasjon for, og omfang av privat øvingskjøring i tillegg til opplevelsen av samarbeidet dem imellom og med trafikklærere.

Datainnsamlingen i denne delen av prosjektet ble, som for del 1 "Faglig leder", gjennomført i nært samarbeid med ATL, TF og HiNT.

3.2.1 Undersøkelse i slutfase av elevenes opplæringsløp

I denne delen av prosjektet ble det sendt ut en spørreundersøkelse til elever i slutten av opplæringsperioden til førerkort for personbil og en spørreundersøkelse til deres ledsagere.

Bransjeorganisasjonene (ATL og TF) og HiNT trafikkskole var ansvarlig for å distribuere linken til spørreundersøkelsene til elever på sikkerhetskurs på bane/landevei, oppfordre elevene til å svare på en spørreundersøkelse og gi beskjed til sine ledsagere om å gjøre det samme. Sikkerhetskursene gjennomføres på et tidspunkt i føreropplæringen, som ligger nært opp til den praktiske prøven.

Elever

Elever som nylig har gjennomført sikkerhetskurs på bane/landevei på TF sine medlemsskoler ble bedt om logge seg inn på sin personlige nettside og svare på en elektronisk undersøkelse lagt ut der. I tillegg ble faglige ledere ved ATL og TF sine medlemsskoler bedt om å distribuere undersøkelsen til alle elever ved sin trafikkskole som nylig hadde gjennomført sikkerhetskurs på bane/landevei. Elever ved HiNT trafikkskole ble tilsendt undersøkelsen elektronisk på epost.

Ledsagere

Elevene som fikk tilsendt undersøkelsen ble videre bedt om å oppfordre sine ledsagere om å svare på en annen elektronisk undersøkelse med spørsmål rettet mot ledsagerrollen. Ledsagerne skulle gå inn på den samme linken som elevene tidligere hadde gått inn på, men oppgi at de var ledsager (og ikke elev) på første side. Dette var et kritisk punkt da det krevde at elevene virkelig gav beskjed til sine ledsagere. Som forventet har vi ved bruk av denne metoden fått flere svar på undersøkelsen fra elevene enn undersøkelsen fra ledsagerne.

3.2.2 Undersøkelse i forkant av elevenes opplæringsløp

Statens vegvesen har bidratt med å rekruttere foreldre/foresatte til 16 åringer for deltakelse i spørreundersøkelse til ledsagere i forkant av opplæringsperioden. Dette er gjort gjennom brev som sendes med informasjon om informasjonsmøtene om privat øvingskjøring som Statens vegvesen er ansvarlig for. Foreldre/foresatte ble videre bedt om å oppfordre sine 16-åringer til å svare på en undersøkelse om deres forventninger til privat øvingskjøring. I brevene som Statens vegvesen sendte ut var det oppgitt en adresse til en nettside, som både foreldre/foresatte og elever kunne gå inn på for å svare på undersøkelsene.

3.3 Analyse og rapportering av data

Kvantitative data fra de fem spørreundersøkelsene er analysert ved hjelp av SPSS og statistiske analyseteknikker som frekvensoversikter og krystabeller.

I tillegg er det gjennomført kvalitative analyser av kommentarene fra kommentarfelt til tre av undersøkelsene. Dette gjelder undersøkelsen til faglige ledere, undersøkelsen til elever i slutten av opplæringsperioden og undersøkelsen til deres ledsagere. Kommentarene fra de faglige lederne er generelle kommentarer knyttet til privat øvingskjøring. Elever og ledsagere i slutten av opplæringsperioden ble gjennom kommentarfelt oppfordret til å komme med forslag til tiltak som kunne ha fått dem til å øvingskjøre mer. I tillegg ble ledsagere gjennom kommentarfelt bedt om å oppgi forhold som har innvirket eller begrenset muligheten for at de har øvingskjørt privat. Analysene er gjennomført ved å gruppere kommentarene etter tema og sammenlikne tema som går igjen mellom respondentene. Dette ble gjort for hver av de tre undersøkelsene.

3.4 Etikk og personvern

Prosjektet er meldt inn til og godkjent gjennomført av Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste. Alle respondenter og informanter som har deltatt i de ulike undersøkelsene i prosjektet er blitt informert om formålet med undersøkelsene og hovedtrekkene i prosjektet. Deltakelse var frivilling. All informasjon som er gitt er blitt behandlet konfidensielt og det vil ikke være mulig å spore hvem som har deltatt og enkeltindividers svar på de ulike undersøkelsene.

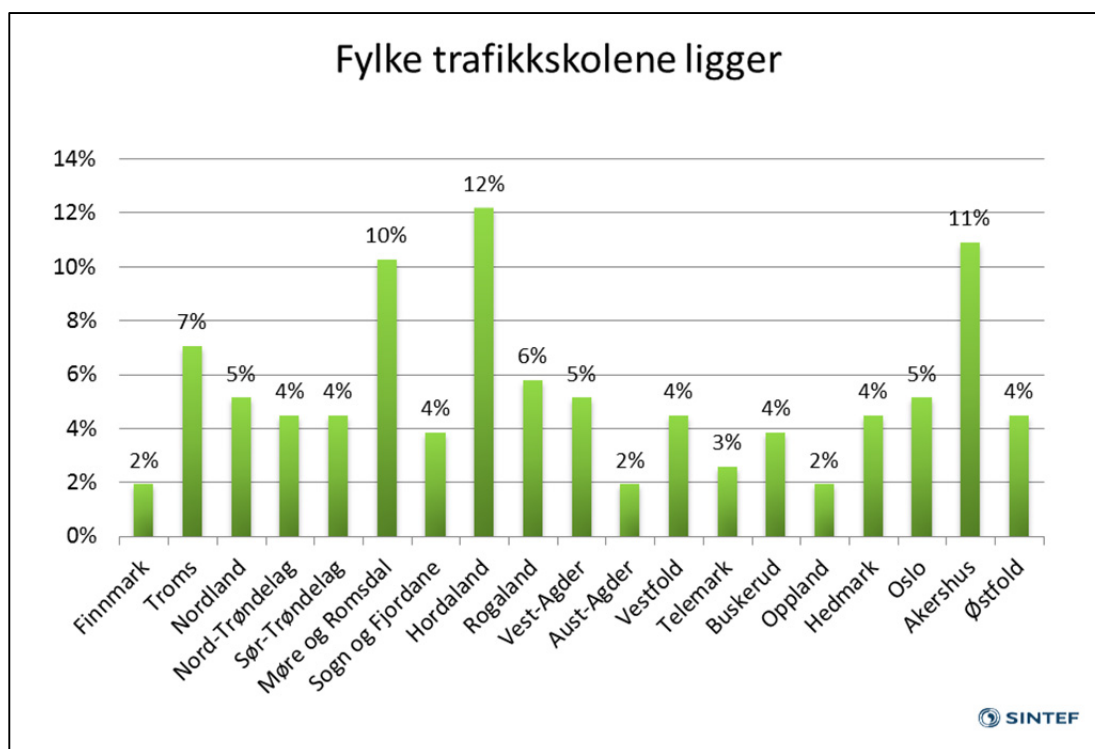
4 Del 1: Faglig leder

4.1 Utvalg

I alt var det 156 faglige ledere som svarte på undersøkelsen fordelt på trafikkskoler i ulike deler av landet. Som nevnt i metodedelen er det vanskelig å anslå nøyaktig antall medlemsbedrifter (trafikkskoler) i de to organisasjonene (ATL og TF).

Geografisk lokalisering

I figur 1 nedenfor presenteres en fylkesvis fordeling av de faglige lederne som har svart på undersøkelsen.

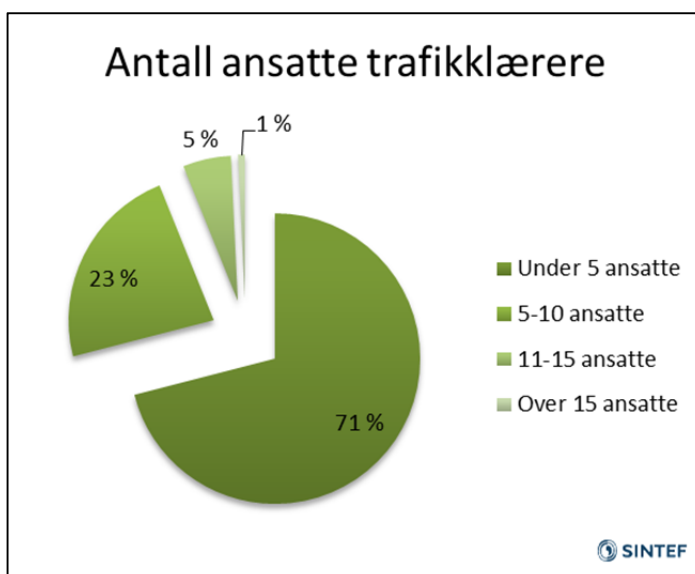
Figur 1: Prosentvis fylkesvis fordeling blant de faglige lederne. Prosent, $n=156$.

Figur 1 viser at de faglige lederne i utvalget representerer trafikkskoler som er relativt jevnt fordelt over hele landet. Imidlertid er det noe overvekt av trafikkskoler fra Møre og Romsdal, Hordaland og Akershus. Vi har ingen oversikt angående fordelingen over hele landet. I en undersøkelse blant trafikklærere fra 2013 om trafikklærerutdanningen fikk vi svar fra 204 faglige lærere (Moe m. fl. 2013).

Trafikkskolenes størrelse.

For å få et mål på størrelsen på trafikkskolene som er med i undersøkelsen, har vi bedt de faglige lederne oppgi antall ansatte trafikklærere ved deres skole.

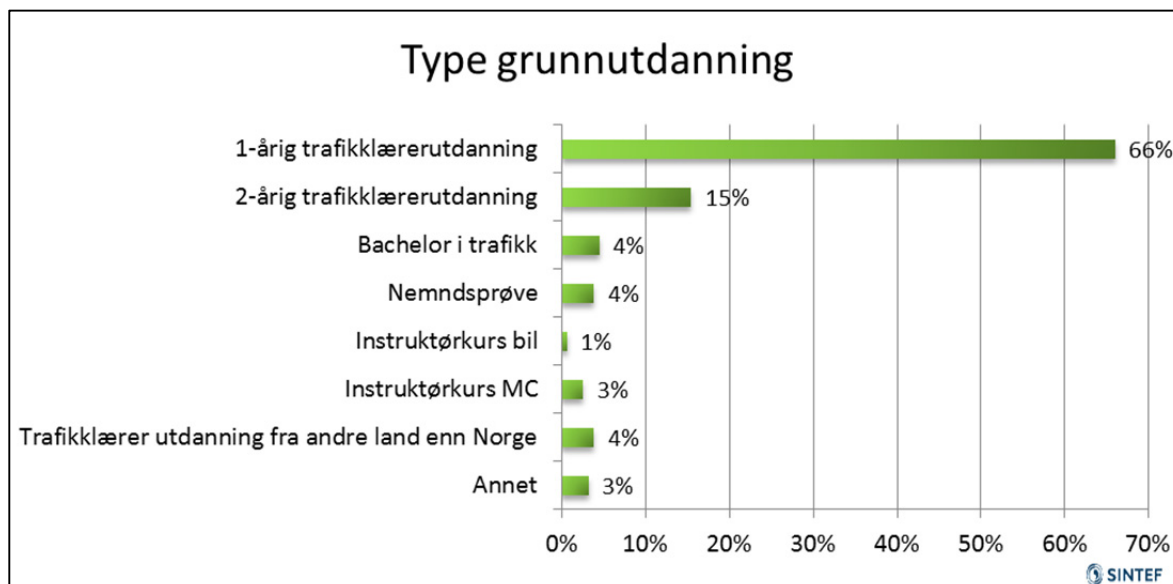
Som vist i Figur 2 er hovedvekten av skolene relativt små. Over 90 prosent av skolene har under 10 ansatte, og så mange som 71 prosent av trafikkskolene har under 5 ansatte, mens 23 prosent har fra fem til ti ansatte. Kun 6 prosent av skolene har over 10 ansatte. Én trafikkskole skiller seg ut i størrelse med hele 55 ansatte. Denne trafikkskolen er lokalisert i Buskerud fylke.

Figur 2: Prosentvis fordeling av antall lærere på trafikkskolen til de faglige lederne. Prosent, n=156.

Faglig leders formelle utdanning

Figur 3 gir en oversikt over de faglige ledernes grunnutdanning.

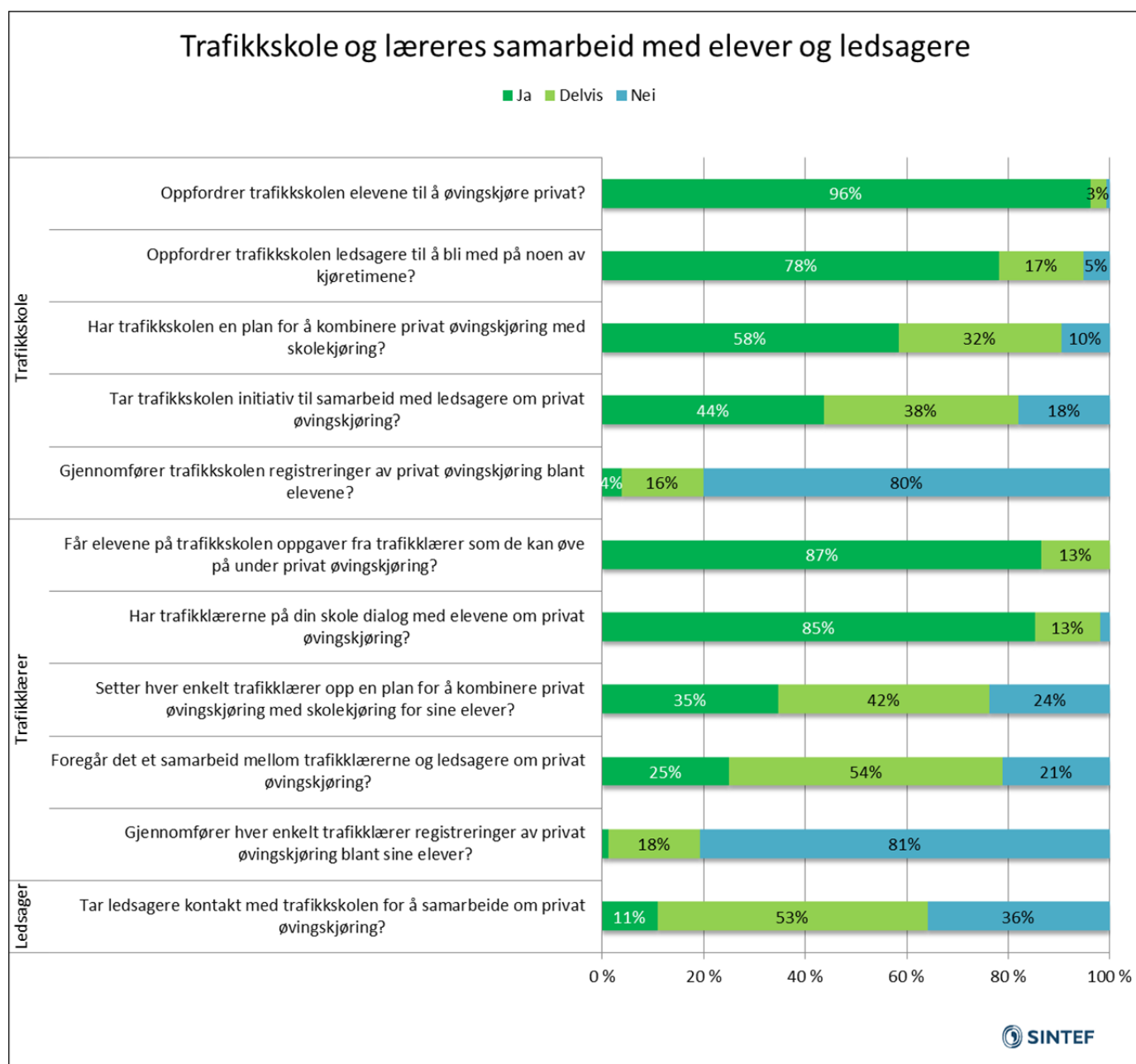
Figur 3: Faglige lederes trafikklærerutdanning. Prosent, n=156.

Figur 3 viser at hovedvekten (66 %) av de faglige lederne i undersøkelsen har ettårig trafikklærerutdanning fra Statens Trafikklærerskole (STLS). Fra 2004 ble grunnutdanningen endret til en toårig høyskoleutdanning. Det er 15 prosent som har denne utdanningen og i tillegg har 4 prosent bachelorgrad. De resterende faglige ledere har instruktørkurs for bil eller MC (4 %), nemdsprøve (4 %), trafikklærerutdanning fra andre land enn Norge (4 %) eller annet (3 %). Resultatene er i tråd med tidligere studier som viser en overvekt av faglige ledere med ettårig trafikklærerutdanning. (Moe m. fl. 2013).

4.2 Faglige lederes synspunkter på og oppfølging av privat øvingskjøring ved trafikkskolen

4.2.1 Dagens samarbeid om privat øvingskjøring

De faglige lederne skulle også svare på spørsmål om trafikkskolen og trafikklærerne samarbeider med elever og ledsagere om privat øvingskjøring i opplæringsperioden. I figur 4 er svarene presentert og de gir en oversikt over i hvilken grad dette skjer og hvordan de faglige lederne opplever dette samarbeidet.

Figur 4: Trafikkskoler og trafikklæreres samarbeid med elever og ledsagere om privat øvingskjøring. Prosent, n=156.

Plan for privat øvingskjøring

Resultatet tyder på at de aller fleste trafikkskoler oppfordrer sine elever til å øvingskjøre privat under opplæringsperioden. Så mange som 96 prosent av trafikkskolene oppgir at de gjør dette, mens tre prosent delvis gjør dette. Under én prosent rapporterer at de ikke oppfordrer sine elever til å øvingskjøre privat.

Til tross for dette så synes det som om en langt mindre andel trafikkskoler har en plan for å kombinere privat øvingskjøring med skolekjøring. Nesten to tredjedeler (58 %) av de faglige lederne svarer bekreftende på at skolen har slike planer, mens 32 prosent er delvis enig i at de har en plan. Videre synes det å være svært få trafikkskoler som gjennomfører registreringer av privat øvingskjøring blant elevene. Dette gjelder kun én prosent av trafikkskolene, mens 18 prosent delvis gjennomfører registreringer.

Innledende kontakt med ledsagere

Resultatene viser at faglige ledere opplever at skolene i større grad tar kontakt med ledsagere for å opprette et samarbeid, enn vice versa. Omtrent 44 prosent av de faglige lederne bekrefter at *trafikkskolen tar initiativ til samarbeid med ledsagerne*, mens kun en fjerdedel mener det faktisk foregår samarbeid mellom ledsagere og trafikklærere ved trafikkskolen.

Resultatene tyder også på at enkelte ledsagere selv tar kontakt med trafikkskolen for samarbeid, og omtrent en av ti faglige ledere svarer "Ja" på at ledsagere tar kontakt med trafikkskolen for samarbeid om privat øvingskjøring, mens 53 prosent oppgir at ledsagere delvis gjør dette.

Hvordan samarbeider skolene og lærerne med elever og ledsagere?

På spørsmål om hvordan samarbeidet mellom *trafikklærer og elever* foregår, oppgir alle de faglige lederne at *elevene får oppgaver* fra trafikklærerne ved skolen som de kan øve på under privat øvingskjøring. Så mange som 87 prosent oppgir at de gjør dette, mens 13 prosent delvis gjør dette.

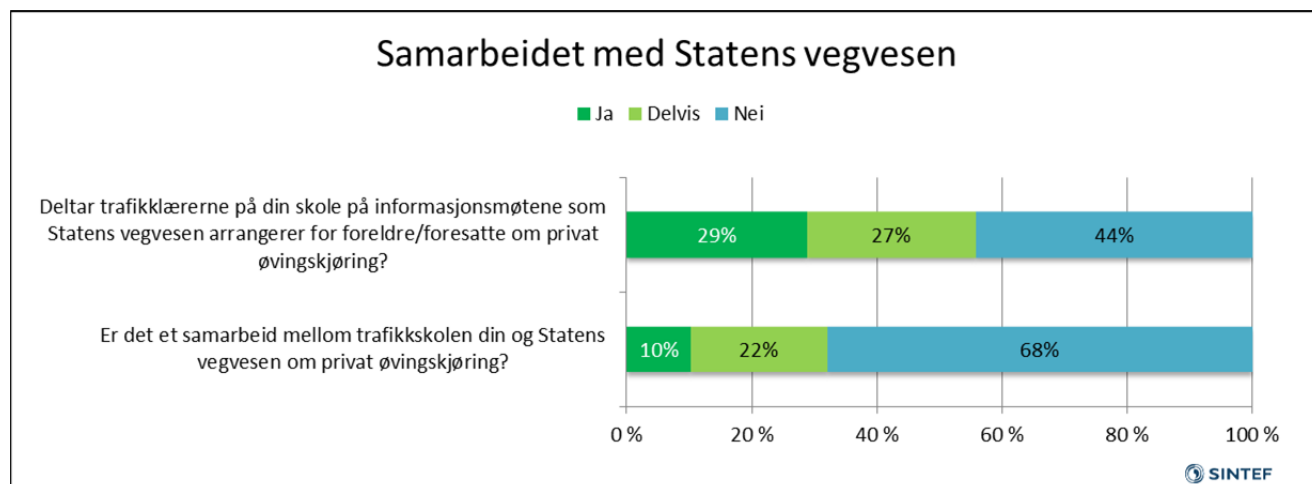
På 93 prosent av trafikkskolene har lærerne helt eller delvis *dialog med elevene* om privat øvingskjøring. Selv om de fleste trafikklærere har dialog med elevene sine om privat øvingskjøring og gir de oppgaver å øve på, er det manglende strukturelle rammer for oppfølging og registrering av privat øvingskjøring. Kun på omtrent en tredjedel av trafikkskolene setter lærerne opp planer for å kombinere privat øvingskjøring med skolekjøring. På 42 prosent av trafikkskolene gjør trafikklærerne delvis dette. Kun rundt en femtedel av trafikklærerne gjennomfører helt eller delvis registreringer av privat øvingskjøring blant sine elever.

Samarbeidet mellom *trafikklærer og ledsager* viser seg å variere mye fra trafikkskole til trafikkskole. Kun en fjerdedel svarer klart "Ja" på at det foregår samarbeid mellom ledsagere og trafikklærere ved trafikkskolen, mens 54 prosent oppgir at et slikt samarbeid delvis eksisterer. Dette kan tyde på at mange av trafikkskolene ikke har klare rutiner for hvordan et samarbeid mellom ledsager og trafikklærer skal foregå eller at de ikke greier å få dette i gang. Likevel oppfordrer mange av trafikkskolene til et slikt samarbeid.

Flesteparten av trafikkskolene (78 %) oppgir at de oppfordrer ledsagere til å bli med på noen av kjøretimene, og 17 prosent oppgir at de delvis gjør dette.

Samarbeidet med Statens vegvesen

Statens vegvesen arrangerer i de fleste fylker informasjonsmøter om privat øvingskjøring for alle foreldre og foresatte som har 16-åringer. På denne måten blir betydningen av å øvingskjøre privat kommunisert til potensielle ledsagere.

Figur 5: Trafikkskoler og læreres samarbeid med Statens vegvesen om privat øvingskjøring. Prosent, n=156.

Figur 5 viser at enkelte trafikklærere deltar på informasjonsmøtene hos Statens vegvesen. Omtrent 29 prosent svarer "Ja" og 27 prosent svarer "Delvis" på spørsmålet om trafikklærerne på deres skole deltar på informasjonsmøtene.

Videre viser figuren at over to tredeler av de faglige lederne oppgir at det ikke har et samarbeid med Statens vegvesen om privat øvingskjøring. Kun én av ti svarer klart "Ja" på dette spørsmålet, mens 22 prosent svarer at det delvis er et samarbeid mellom trafikkskolen og Statens vegvesen.

4.2.2 Formelle krav til privat øvingskjøring

Formelle krav til elev, ledsager og kjøretøy

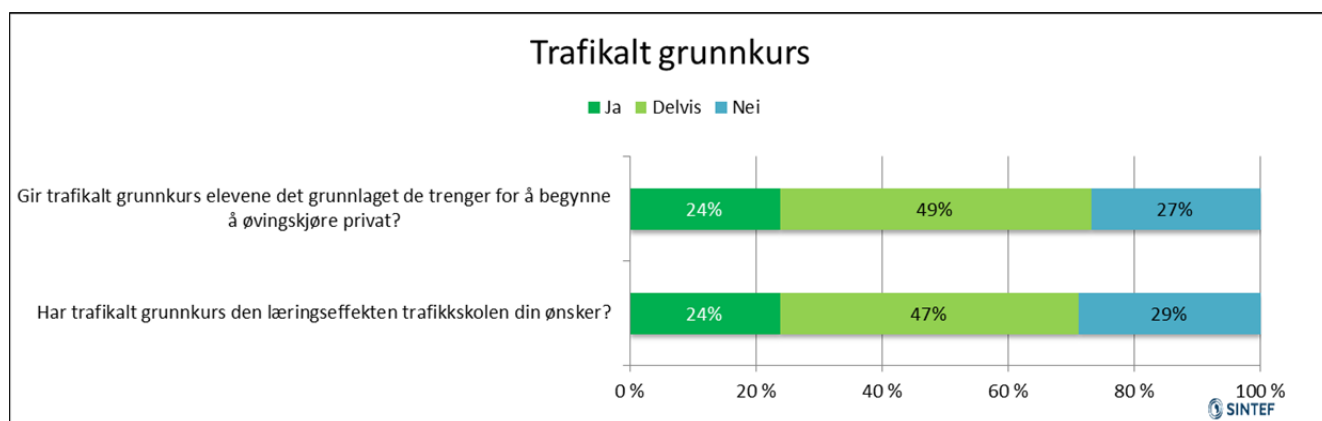
For å kunne øvingskjøre privat stilles det i dag *krav om at eleven* må være fylt 16 år, ikke ha sperrefrist på adgangen til ta førerkort og må ha fullført trafikalt grunnkurs ved godkjent opplæringsinstitusjon. Elever som har fylt 25 år trenger ikke å ta trafikalt grunnkurs for å øvingskjøre privat.

Videre er det krav til at det må være en *ledsager* i bilen under privat øvingskjøring. Ledsager må være fylt 25 år og ha hatt førerkort klasse B sammenhengende de siste 5 år. Som nevnt arrangerer Statens vegvesen informasjonsmøter om privat øvingskjøring for foreldre og foresatte til 16-åring. Disse informasjonsmøtene er frivillige og det stilles ingen formelle krav til ledsagere om å ha gjennomført kursing.

Når det gjelder *bilen* må den være en personbil klasse B og må være merket bak med en rød L. I tillegg må bilen ha ett speil, i tillegg til det som er påbudt for vanlig fører, for at ledsager skal ha tilstrekkelig oversikt bakover.

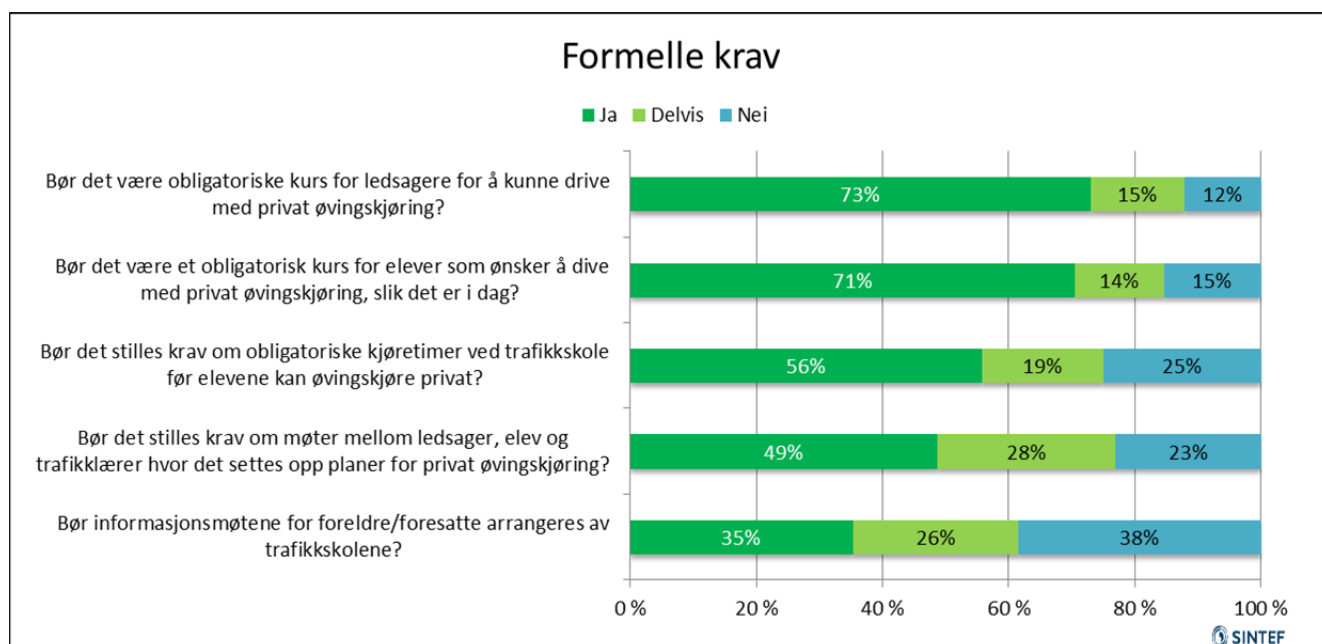
Fagledernes oppfatninger av formelle krav

De faglige lederne ble også stilt spørsmål om hvilke formelle krav som de synes bør stilles til ledsagere og elever som ønsker å øvingskjøre privat. I figur 6 er resultatene presentert.

Figur 6: Faglige lederes synspunkter om trafikalt grunnkurs. Prosent, n=156.

Figur 6 tyder på at de faglige lederne mener at det *trafikale grunnkurset* ikke er tilstrekkelig for å starte privat øvingskjøring. Relativt få (24 %) svarer et klart "Ja" på at trafikalt grunnkurs gir elevene det grunnlaget de trenger for å kunne øvingskjøre privat, mens omtrent halvparten sier seg delvis enig i dette. Omtrent like mange mener trafikalt kurs har den læringseffekten trafikkskolen deres ønsker.

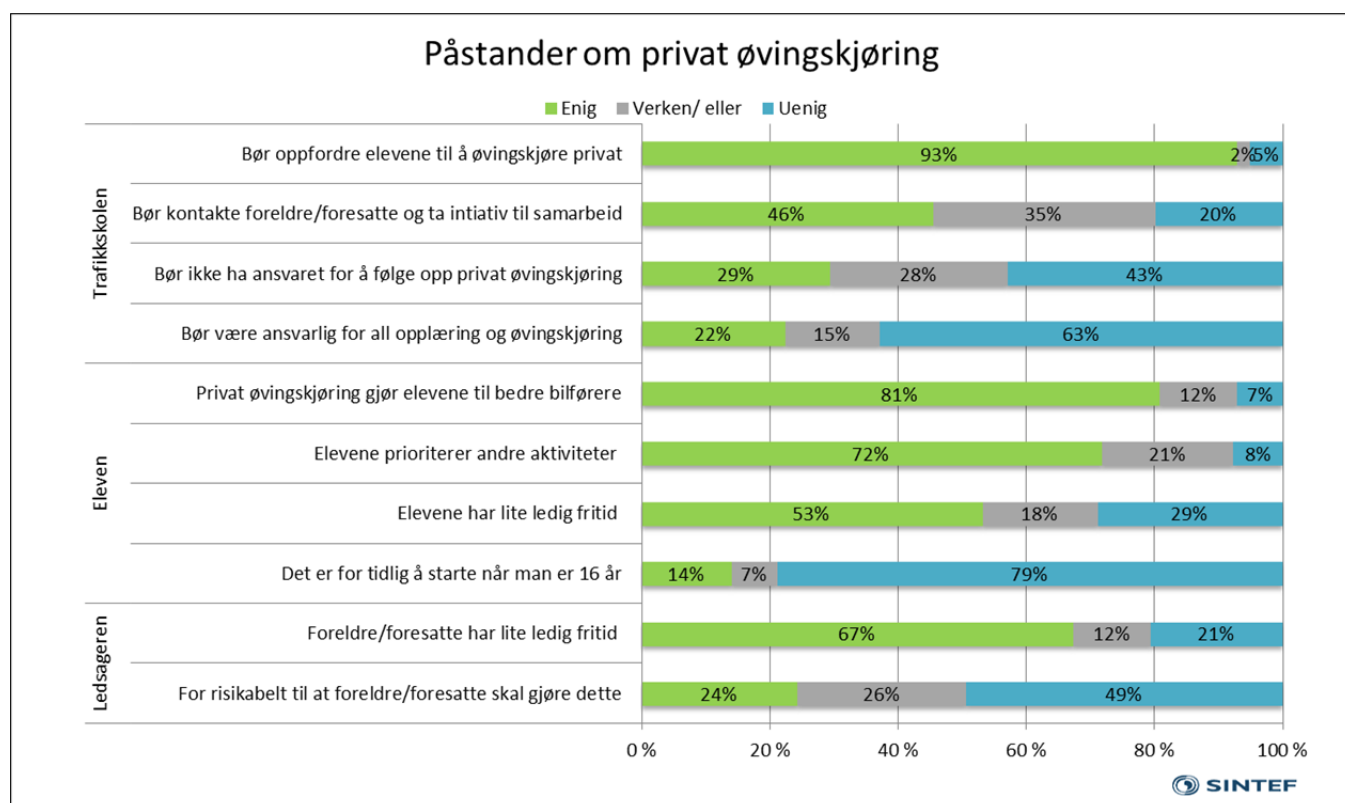
Figur 7: Faglige lederes synspunkter om formelle krav, som bør stilles til ledsagere og elever. Prosent, n=156.

Ifølge Figur 7 mener 71 prosent av de faglige lederne at det bør være *obligatoriske kurs* for elever som ønsker å drive med privat øvingskjøring, slik det er i dag. En omtrent like stor andel (73 %) mener det bør stilles krav om *kurs for ledsagere*. Tre fjerdedeler av de faglige lederne er helt eller delvis enig i at det bør stilles krav til obligatoriske kjøretimer ved trafikkskole før elevene kan øvingskjøre privat.

Omtrent like mange mener også at det bør stilles krav om *møter mellom ledsager, trafikklærer og elev* hvor det settes opp planer for privat øvingskjøring. Omtrent én tredel av de faglige lederne svarer klart bekreftende på at informasjonsmøtene for ledsagere, som Statens vegvesen arrangerer i dag, bør arrangeres av trafikkskolene, mens 26 prosent er delvis enig i dette.

4.2.3 Faglige lederes vurderinger av privat øvingskjøring

De fagligere lederne er blitt presentert en rekke påstander om privat øvingskjøring, som de er bedt om å vurdere på en skala med kategoriene – "enig, verken/eller – uenig". Resultatene viser de faglige ledernes vurderinger og holdninger til privat øvingskjøring og hvordan de mener samarbeidet mellom trafikkskolen, elever og ledsagere er og bør være.

Figur 8: Faglige lederes vurderinger om privat øvingskjøring. Prosent, n=156.

Hvem bør ha ansvar for den private øvingskjøringen?

Det synes å være bred enighet blant de faglige lederne om at privat øvingskjøring er noe som bør prioriteres. De aller fleste (93 %) av dem er enige i at trafikkskolen bør oppfordre sine elever til å øvingskjøre privat.

Når det gjelder hvilket forhold trafikkskolen bør ha til ledsagerne synes det å være større uenighet. Litt under halvparten (46 %) er enige i at trafikkskolen bør kontakte foreldre og foresatte og ta initiativ til samarbeid om privat øvingskjøring. Det er også verdt å bemerke at flere faglige ledere (29 %) synes å mene at trafikkskolen ikke bør ha ansvaret for å følge opp den private øvingskjøringen. Kun 22 prosent er enige i at trafikkskolen bør ha ansvar for all opplæring og øvingskjøring.

Hvor nyttig er privat øvingskjøring?

Fire av fem faglige ledere er enige i at privat øvingskjøring gjør elevene til bedre bilførere og kun 14 prosent mener det er for tidlig å starte privat øvingskjøring når man er 16 år. Samtidig mener 72 prosent at elevene prioriterer andre aktiviteter foran privat øvingskjøring og rundt halvparten av de faglige lederne mener at elevene har lite ledig fritid til å øvingskjøre privat.

To av tre faglige ledere mener også at foreldre og foresatte har lite ledig fritid til å øvingskjøre privat. En av fire faglige ledere mener privat øvingskjøring er for risikabelt til at foreldre og foresatte skal gjøre dette.

4.2.4 Brev fra forsikringsselskap

Enkelte forsikringsselskap gir rabatt for de som har øvingskjørt privat under opplæringen til førerkort for personbil. Av de skolene som har deltatt i denne undersøkelsen, opplyser omtrent halvparten av trafikkskolene at de har elever som deltar i en slik ordning. Det er 29 prosent av de faglige lederne som svarer at ingen av deres elever deltar i en slik ordning. En av fem faglige ledere oppgir at de ikke vet om noen av elevene ved trafikkskolen deltar i en slik ordning.

Figur 9 viser hvor stor andel av de faglige lederne som oppgir at trafikkskolen signerer på brev fra forsikringsselskap med opplysning om antall timer privat øvingskjøring.

Figur 9: Trafikkskolenes signering på brev fra forsikringsselskap. Prosent, n=156.

I figuren er alle faglige ledere inkludert, også de som har oppgitt at ingen av deres elever deltar i en slik ordning. Totalt signerer 60 prosent til en viss grad på brev fra forsikringsselskap. Med andre ord oppgir 39 prosent at trafikkskolen ikke signerer på slike brev. Imidlertid er det kun 19 prosent som oppgir at trafikkskolen alltid signerer på slike brev, mens 42 prosent gjør dette "Av og til".

I tillegg til å krysse av på en skala, er det i skjemaet gitt rom for å komme med kommentarer. Av kommentarer i de åpne feltene kommer det fram at forsikringsselskap også har andre rabattordninger. En ordning som blir gitt er at noen foreldre og foresatte tar initiativ til å sitte i baksetet under noen av kjøretimene ved trafikkskolen for å få billigere forsikring.

4.3 Faglige lederes kommentarer

I spørreskjemaet er det gitt rom for at de faglige lederne kan gi egne utfyllende kommentarer knyttet til de problemstillingene undersøkelsen tar opp. Mulighet for kommentarer er på slutten av skjemaet. Kommentarene omhandler flere aspekter ved den private øvingskjøringen. Nedenfor gjengis hovedessensen i kommentarene, gruppert i tema som går igjen. I alt er det 71 av 156 faglige ledere som har skrevet kommentarer.

Årsaker til mangel på privat øvingskjøring

I undersøkelsens åpne kommentarfelt oppgir de faglige lederne flere årsaker til at det er vanskelig å få elevene til å øvingskjøre privat. Mange oppgir at elever og foreldre og foresatte ofte skylder på *lite ledig fritid*.

Samtidig mener flere av de faglige lederne at *elevmassen* på deres skole er eldre nå enn for noen år tilbake. Flere av trafikkskolene oppgir å ha elever som studerer eller av andre grunner ikke har familien sin i nærheten. For de yngste elevene som er mellom 16 og 18 år er det foreldre og foresatte som ofte oppfordres til å være ledsager under privat øvingskjøring. En faglig leder kommenterer at det er store variasjoner mellom elever mht. alder, livssituasjon, foreldres kulturelle bakgrunn og elever og ledsageres norskkunnskaper, og at dette bør tas hensyn til med tanke på privat øvingskjøring.

Ansvar

Det varierer mellom trafikkskolene om det er trafikklærer, trafikkskolen eller den faglige lederen ved skolen som har ansvar for å følge opp den private øvingskjøringen. Ofte går oppfordringen til foreldre og foresatte om å drive privat øvingskjøring gjennom kommunikasjon med elevene. Kontakten direkte med ledsagerne er mangelfull og elevene blir derfor et usikkert mellomledd.

Informasjonsmøte til foreldre og foresatte

Flere av de faglige lederne mener det er greit at informasjonsmøtene til foreldre og foresatte holdes av Statens vegvesen. Ut fra kommentarene ser det ut til at det er store variasjoner i hvordan disse informasjonsmøtene praktiseres. Enkelte er fornøyd med kvaliteten på informasjonsmøtene og noen skoler arrangerer disse møtene i samarbeid med Statens vegvesen. Andre oppgir at trafikkskolene ikke har mulighet til å delta på disse møtene og at kvaliteten ikke er god nok. Vi har ikke fulgt opp dette, men fastslår at det er noe forskjellig praksis på dette.

Kvalitet på øvingskjøringen

I kommentarene fra de faglige lederne er det flere som hevder at kvaliteten på den private øvingskjøringen ikke er god nok. Et viktig tiltak som oppgis er økt samarbeid med ledsagere. Flere beskriver hendelser hvor oppgaver som er gitt til eleven for å øve på under privat øvingskjøring ikke blir fulgt opp, at den private øvingskjøringen er for lite strukturert og tilfeldig, eller at ledsager opptrer som trafikklærer nummer to og påvirker eleven til en kjørestil som senere må avlæres.

Flere kommenterer at mengdetrening er viktig, men samtidig mener flere at den private øvingskjøringen ville hatt bedre læringseffekt om kvaliteten var bedre. For å få til dette må det være et tettere samarbeid med ledsagerne.

Ledsageres kompetanse

Flere kommenterer at trafikkskolene har tilbud til elever og foresatte om *ledsagerstøttet opplæring*. Dette gjennomføres gjennom ledsagerkurs, som på enkelte trafikkskoler er knyttet til trafikalt grunnkurs, ved at ledsagere blir oppfordret til å sitte i baksetet under kjøretime eller gjennom kommunikasjon med trafikklærer via epost eller tekstmeldinger.

Mange av trafikkskolene som har ledsagerkurs, oppgir imidlertid at kursene er lite populære. Enkelte trafikkskoler oppgir å ha hatt ledsagerkurs tidligere, men har sluttet med dette på grunn av dårlig oppmøte. Flere faglige lederne mener det er for få ledsagere som frivillig tar initiativ til samarbeid om øvingskjøring. De etterlyser formelle krav eller en gulrot fra myndighetene for å få flere ledsagere til å samarbeide med trafikklærerne. Sverige blir trukket fram som et godt eksempel på hvordan dette bør fungere.

Tidspunkt for oppstart av privat øvingskjøring

Flere faglige ledere oppgir i kommentarfeltet at det er viktig at elevene starter med føreropplæringen i god tid før oppkjøringen og at eleven benytter den siste tiden og helst det siste året til å øvingskjøre privat. At opplæringen må begynne tidligst mulig og helst når man er 16 år er også noe de faglige lederne mener er viktig å kommunisere til foreldre og foresatte. Selv om trafikkskolen og trafikklærerne opplyser om betydningen av å starte tidlig med opplæringen og øvingskjøre mye, er det en utfordring å få elevene til å gjøre dette. De opplever at mange 16-åringer er lite motivert til å kjøre bil.

Betalt øvingskjøring

Ulovlig *betalt* øvingskjøring er et tema som tas opp av flere. Dette blir sett på som et problem som mange av de faglige lederne ønsker at myndighetene får fjernet. Tiltak som nevnes er strengere kontroller av ledsagere og trafikkskoler som samarbeider med såkalte "L-skoler". Enkelte av de faglige lederne ønsker at det stilles krav om kursing av ledsagere før de kan øvingskjøre privat, og at ledsagerne er registrert og har et ledsagerbevis for å få bukt med dette problemet.

4.4 Oppsummering, sentrale momenter fra faglige ledere ved trafikkskoler

Resultatbildet fra undersøkelsen viser at de faglige lederne i hovedsak er positive til privat øvingskjøring og ønsker at elevene skal gjøre mer av dette, men samhandlingsprosessene med andre aktører, særlig med ledsagere, fungerer ikke godt nok. Følgende momenter er viktige:

- Faglige ledere er positive til privat øvingskjøring.
- Lærerne har en dialog med elever om å kjøre privat og oppfordrer dem sterkt til det.
- Få skoler har kontakt med ledsagere og få ledsagere tar kontakt med skolen eller trafikklærer for samarbeid.
- Skolene har generelt ingen ferdig utarbeidet overordnet plan for etablering av et samarbeid mellom skole (lærer), elev og ledsager.
- Det meste er avhengig av den enkelte lærers initiativ til å følge opp mht. å gi oppgaver (lekser) til neste time og følge opp og koordinere et felles opplæringsforløp.
- Få faglige ledere mener det er et samarbeid mellom skolen og Statens vegvesen om privat øvingskjøring.
- Det er heller ingen dialog mellom skole og forsikringsselskaper som har avtaler med elever om privat øvingskjøring. Noen skoler godkjenner og skriver under på papirene om mengdekjøring som elevene sender til forsikringsselskaper for å dokumentere privat øvingskjøring.

5 Del 2: Elever og ledsagere

5.1 Utvalg

I del 2 av prosjektet er det gjennomført fire undersøkelser, med følgende målgrupper:

1. Elever i slutten av opplæringen (n=253)
2. Ledsagere til elever i slutten av opplæringen (n=169)
3. Elever (16-åringer) i starten av opplæringen (n=39)
4. Foreldre/foresatte til elever (16-åringer) i starten av opplæringen (n=91)

I undersøkelsen til elever i slutten av opplæringen er det 253 som har svart. På undersøkelsen til ledsagerne til disse elevene er det 169 som har svart. Disse undersøkelsene er som nevnt distribuert gjennom bransjeorganisasjonene (ATL og TF). Resultatene fra disse to undersøkelsene vil presenteres fra kapittel 5.2 til og med 5.6. I kapittel 5.8 vil resultatene fra kommentarfeltene til disse to undersøkelsene presenteres.

Undersøkelsen til 16-åringer i starten av opplæringen og undersøkelsen til deres foreldre/foresatte er som nevnt distribuert gjennom invitasjonsbrevene Statens vegvesen sender ut, med invitasjon til informasjonsmøter om privat øvingskjøring. Det er 91 foreldre/foresatte og 39 av deres 16-åringer, som har svart på disse undersøkelsene. Undersøkelsene er ikke like omfattende som undersøkelsene til elever og ledsagere i slutten av opplæringen og inkluderer spørsmål om elevers og ledsageres vurdering av privat øvingskjøring i forkant av opplæringsperioden. Resultater fra undersøkelsene vil presenteres i kapittel 5.7.

Elever i slutten av opplæringen

Utvalget med elever i slutten av opplæringen har en overvekt av jenter (56 %). Aldersfordelingen blant elevene er: 12 prosent er yngre enn 17 år, omtrent halvparten er 17 år, en fjerdedel er 18 år og de resterende respondentene er over 18 år (16 %). 83 prosent av elevene bor sammen med minst en av sine foreldre eller foresatte. 92 prosent oppgir at de har øvingskjørt privat. Rundt 75 prosent startet den private øvingskjøringen mens de var 16 år, 10 prosent i 17 års alderen og resten (10 %) etter fylte 18 år. Det er ingen vesentlige forskjeller mellom gutter og jenter.

Nærmere en av fire elever i utvalget er bosatt i Nord-Trøndelag. Forklaringen til dette er at elever ved HiNT avdeling trafikklærerutdanning sin trafikkskole også har deltatt i undersøkelsen. Disse elevene er det lettere å få tak i og det er mange av dem samlet på en skole. Kun 3 prosent av elevene er bosatt i Oslo. Ellers er elevene relativt jevnt fordelt utover landet.

Et spørsmål gjelder elevenes alder da de tok trafikalt grunnkurs. Aldersfordeling viser at over halvparten var 15 år (60 %) da trafikalt grunnkurs ble tatt, videre var 25 prosent 16 år. Rundt 10 prosent er en kombinasjon av 17 og 18 år, og 4 prosent under 15 år. Det er 7 prosent som har tatt trafikalt grunnkurs kombinert med trafikkkvalgfag på skole. Elevene er spurt om årsaken til at de gikk på grunnkurset. En fjerdedel (26 %) oppgir at moped/scooter var hovedårsaken til at de gikk på det trafikale grunnkurset. Flertallet (67 %) sier begge deler og 7 prosent oppgir bil. Det er 33 prosent som oppgir at de har førerkort for moped/scooter.

Ledsagere til elever i slutten av opplæringen

Utvalget med ledsagere til elever i slutten av opplæringen består av 49 prosent menn og 51 prosent kvinner i alderen 25 til 67 år. Når det gjelder ledsagerne sitt utdanningsnivå er det 6 prosent som har grunnskole/ungdomsskole, en tredjedel har videregående yrkesfaglig utdanning, 11 prosent har videregående allmennfaglig utdanning, mens like under halvparten har universitet eller høyskole, som høyeste fullførte utdanning. Det er 85 prosent av ledsagerne som drev med privat øvingskjøring da de selv var elever under opplæring til førerkort for personbil.

Som for elevene er det blant ledsagerne en overvekt (42 %) av respondenter fra Nord-Trøndelag. Det forklares med at mange er ledsagere til elever fra HiNT trafikkskole. Med unntak av dette er fylkesfordelingen relativt jevnt fordelt blant ledsagerne.

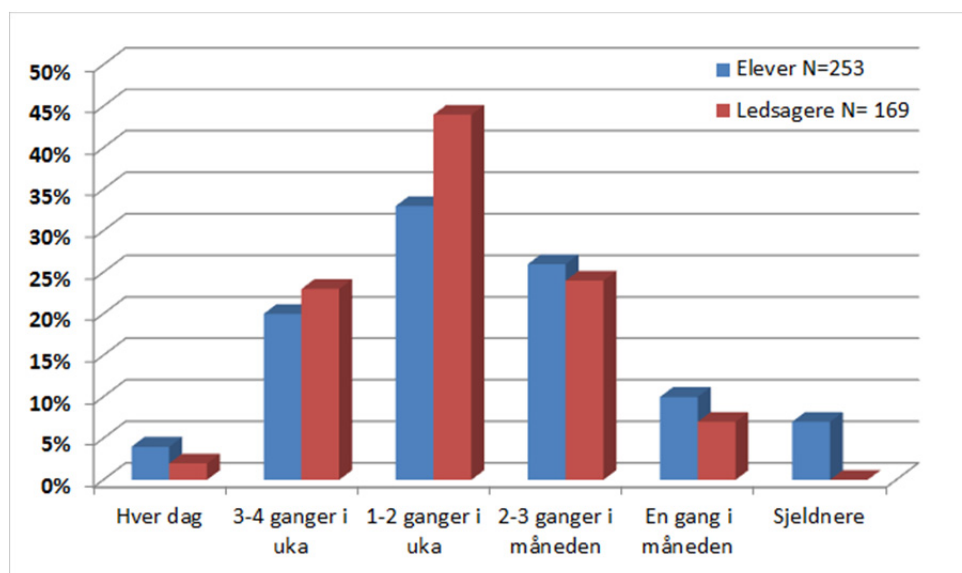
Elever og ledsagere i forkant av opplæringen

Utvalget med foreldre/foresatte til 16-åringer består av 57 prosent menn og 43 prosent kvinner i alderen 37 til 65 år. Kun 2 prosent har grunnskole som høyeste fullførte utdanning, 42 prosent har videregående utdanning, mens 56 prosent har universitet eller høgskole, som høyeste fullførte utdanning. Det er omtrent like mange (82 %) i dette utvalget, som i utvalget med ledsagere med elever i slutten av opplæringen, som øvingskjørte privat da de selv var elev under opplæring til førerkort for personbil. Det er ingen respondenter fra Oslo, Hedmark, Oppland, Vest-Agder, Hordaland, Sogn og Fjordane, Troms eller Finnmark i utvalget. Årsaken til dette er uvisst, men kan skyldes ulikheter i rutiner, knyttet til utsending av brev om informasjonsmøter om privat øvingskjøring, mellom regionene i Statens vegvesen.

Utvalget med 16-åringer består av 41 prosent gutter og 59 prosent jenter. Omtrent to tredjedeler av 16-åringene har fullført trafikalt grunnkurs og en tredjedel har startet med privat øvingskjøring. Det er 8 prosent i utvalget som har førerkort for MC/moped. Blant 16-åringene er det ingen fra fylkene Telemark, Vest-Agder, Nordland, Troms eller Finnmark. Samtidig er det en overvekt (24 %) av respondenter fra Møre og Romsdal. Årsaken til dette er uvisst.

5.2 Omfanget av privat øvingskjøring

Et sentralt moment knyttet til den private øvingskjøringen er hvor ofte de kjører og hvor lenge øvingskjøringen varer. Vi har spurt både elever og ledsagere om dette for å få et bilde av kjøringens omfang. I Figur 10 nedenfor presenteres hvor ofte de mener at de har øvingskjørt.

Figur 10: Hvor ofte elever og ledsagere mener at de har øvingskjørt. Prosent, Elever n=253, Ledsagere n=169.

Figur 10 presenterer en fordeling som viser en relativt lik svarfordeling. Den største andelen av både elever og ledsagere gir uttrykk for at det er øvingskjørt 1-2 ganger i uka. Videre oppgir rundt 20 prosent at de øvingskjører 3-4 ganger i uka og rundt 20-25 prosent at de øvingskjører 2-3 ganger i måneden. Det er ellers interessant å se at gutter oppgir at de kjører oftere enn jentene. Flere av guttene (31 %) oppgir å kjøre "hver dag" og "3-4 ganger i uka" sammenlignet med jentene (18 %).

Tabell 1: Antall minutter per kjøretur med privat øvingskjøring oppgitt av elever. Prosent.

Antall minutter per kjøretur privat øvingskjøring			
Grupper	5-30 minutter	31-60 minutter	Over 60 minutter
Elever (n=253)	37 %	49 %	14 %

Av tabell 1 ser vi at de fleste øvingskjøringene synes å ha en varighet under en time (86 %). Omtrent halvparten av elevene angir en varighet på kjøreturene på mellom 31 – 60 minutter. Det er få som oppgir kjøreturer over 60 minutter (14 %). Den gjennomsnittlige lengden er på 49 minutter, og det er liten forskjeller mellom jenter (51 minutter) og gutter (46 minutter).

Tabell 2: Når i opplæringsperioden øvingskjøringen skjedde oppgitt av elever. Prosent.

Når i løpet av opplæringsperioden den private øvingskjøringen skjedde				
Grupper	Jevnt fordelt	Mest i starten	Mest i midten	Mest på slutten
Elever (n=253)	56 %	22 %	5 %	17 %

Av tabell 2 går det fram at noe over halvparten opplyser at den private øvingskjøringen er jevnt fordelt over hele perioden. Færrest (5 %) oppgir at øvingskjøringen skjer midt i perioden, flere sier at den foregikk mest i starten (22 %), så ses en liten økning igjen mot slutten (17 %). Dette kan tyde på at øvingskjøringen kan bli "glemt" eller nedprioritert i midten av føreropplæringsperioden. Noen flere av guttene oppgir "jevnt fordelt" mer enn jentene (60 % mot 53 %).

Tabellene 3 – 6 nedenfor viser hvilke forhold den private øvingskjøringen skjedde under. Tabellene presenterer både elevers og ledsageres erfaringer, og resultatene viser stort samsvar mellom dem. Resultatene tyder på at øvingskjøringen foregår mest på dagtid, men at også relativt mange kjører når det er mørkt. På fordelingene som er presentert er det kun små forskjeller mellom jenter og gutter.

Tabell 3: Elever og ledsageres uttrykk for under hvilke lysforhold den private øvingskjøringen skjedde. Prosent.

Grupper	Mest i dagslys	Begge like mye	Mest i mørke
Elever (n=253)	48 %	47 %	5 %
Ledsagere (n =169)	54 %	41 %	5 %

Av tabell 3 går det fram at både elever og ledsagere gir uttrykk for at øvingskjøringen skjer relativt likt mellom å kjøre i dagslys og mørke. Et mindretall (5 %) oppgir at de har kjørt mest i mørke.

Tabell 4: Elever og ledsageres uttrykk for under hvilke føreforhold den private øvingskjøringen skjedde. Prosent.

Grupper	Mest på vinterføre	Begge like mye	Mest på sommerføre
Elever (n=253)	12 %	40 %	48 %
Ledsagere (n =169)	12 %	49 %	39 %

Tabell 4 viser hvilke føreforhold øvingskjøringen skjer under. Tabellen viser svarene fra både ledsagere og elever og at det er relativt lik svarfordeling mellom gruppene. Noen flere ledsagere mener man har kjørt like mye på sommer- og vinterføre (49 %), mens andelen elever er mindre (40 %). Elevene oppgir at de har kjørt mest på sommerføre (48 %) og kun 12 prosent mest på vinterføre.

Tabell 5: Elever og ledsageres uttrykk for i hvilket trafikkmiljø den private øvingskjøringen skjedde. Prosent.

Grupper	Mest i tett trafikk	Begge like mye	Mest i lite trafikk
Elever (n=253)	1 %	47 %	52 %
Ledsagere (n =169)	1 %	47 %	52 %

Når det gjelder trafikk tetthet så oppgir rundt halvparten av både elever og ledsagere at de har kjørt like mye i tett trafikk som i situasjoner med lite trafikk (se Tabell 5). Den andre halvdel oppgir at de har kjørt mest i lite trafikk.

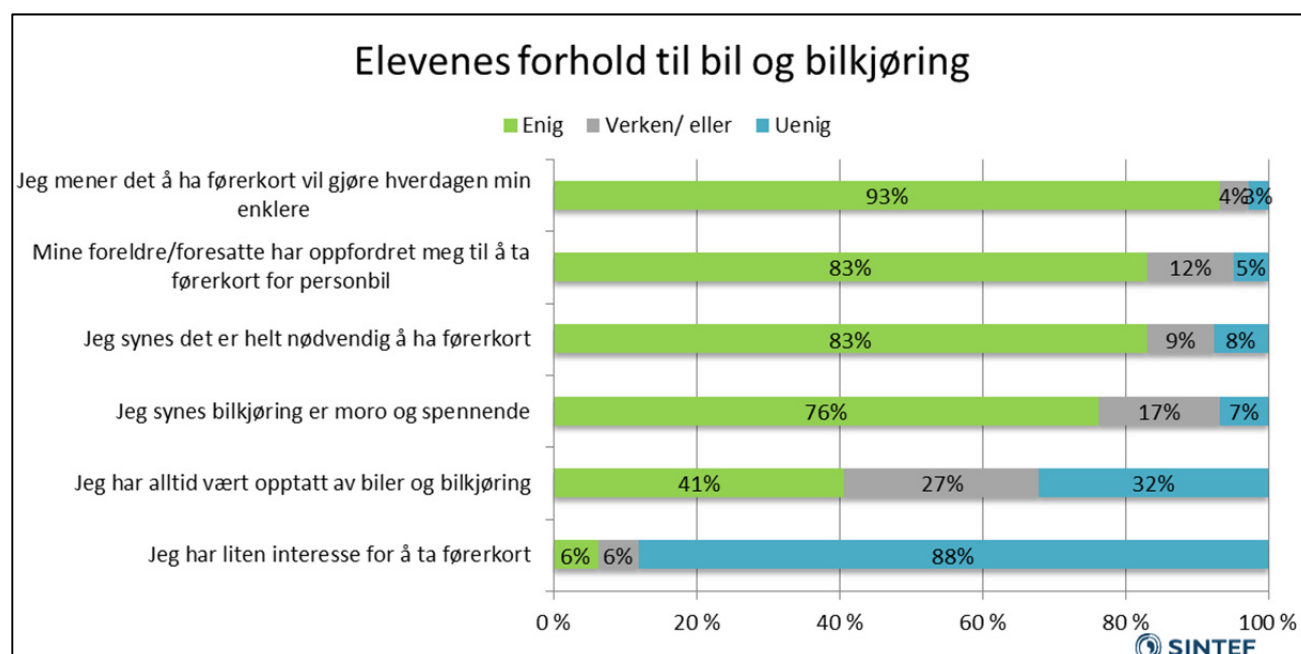
Tabell 6: Elever og ledsagers uttrykk for transportsammenheng øvingskjøring skjedde i. Prosent.

Grupper	Mest i transportøyemed	Begge like mye	Mest for øvingskjøring
Elever (n=253)	37 %	31 %	32 %
Ledsagere (n =169)	29 %	44 %	27 %

Det fremgår av tabell 6 at det er noe forskjellig hva elever og ledsagere mener om hvilken sammenheng øvingskjøringen har foregått. Forskjellene er ikke dramatisk store, og resultatene tyder på at ca. en tredjedel kombinerer øvingskjøring med at de skal ut å kjøre som en del av normal transport. Omtrent samme andel oppgir at hovedhensikten var å øvingskjøre.

5.3 Elevenes forhold til bil og bilkjøring

For å kartlegge elevenes motivasjon for å skaffe seg førerkort ble elevene presentert for en rekke påstander om bil og bilkjøring. Disse skulle vurderes på en skala med tre kategorier - "enig", "verken/eller" og "uenig". Disse påstandene er presentert til alle elever i slutten av opplæringsperioden, uavhengig av om de har øvingskjørt privat eller ikke (Figur 11).

Figur 11: Elevenes forhold til bil og bilkjøring. Prosent, n=253.

Det fremgår av Figur 11 at elevene synes å være svært motivert i forhold til å kunne kjøre bil selv. Hele 93 prosent av elevene er enig i at det å ha førerkort vil gjøre hverdagen deres enklere. De aller fleste (83 %) er

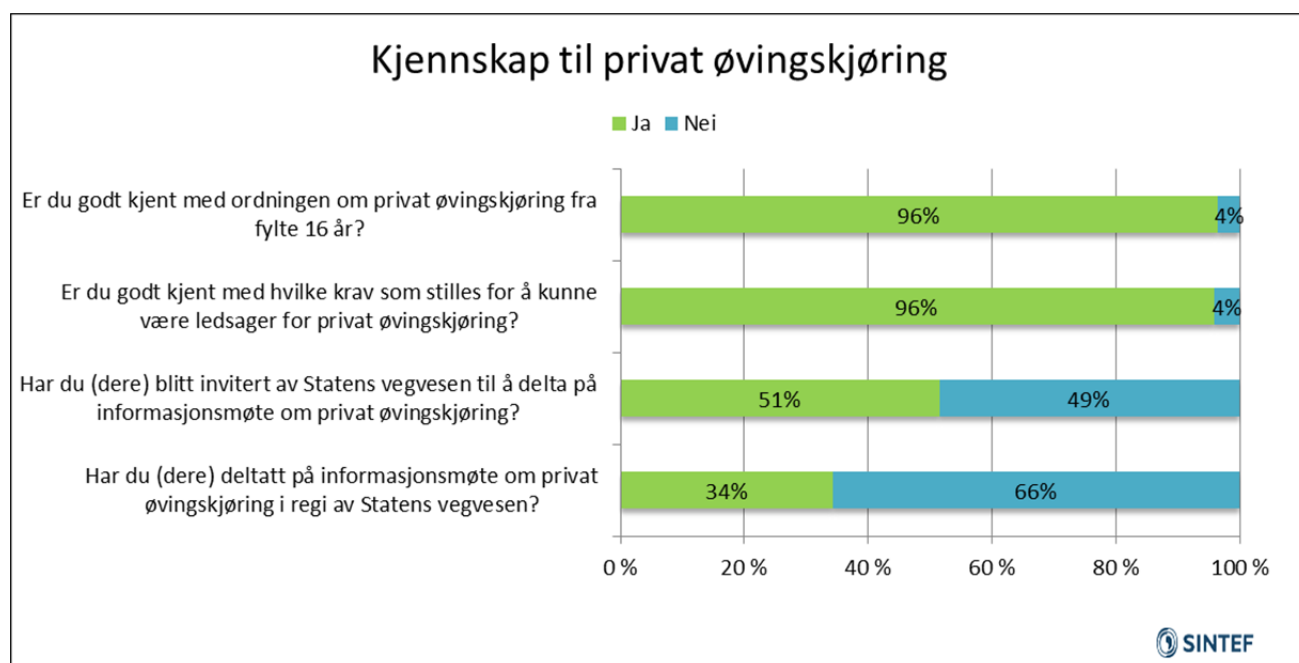
blitt oppfordret av sine foreldre/foresatte til å ta førerkort for personbil og de fleste elevene (83 %) mener også selv at det er helt nødvendig å ha førerkort. Her er det ingen vesentlige kjønnsforskjeller.

Tre av fire elever (76 %) oppgir at de synes bilkjøring er moro og spennende. Her er det ingen forskjell mellom gutter og jenter. Når det gjelder å alltid ha vært opptatt av biler og bilkjøring, skiller guttene seg ut. På denne påstanden oppgir 55 prosent av guttene at de er enige mot 30 prosent av jentene. Det er kun 6 prosent som oppgir at de har liten interesse for å ta førerkort.

Det er viktig å påpeke at utvalget består av ungdom som er under opplæring og har en interesse for å skaffe seg førerkort. Utvalget er altså ikke representativt for å si noe generelt om ungdom og deres forhold til bil og bilkjøring.

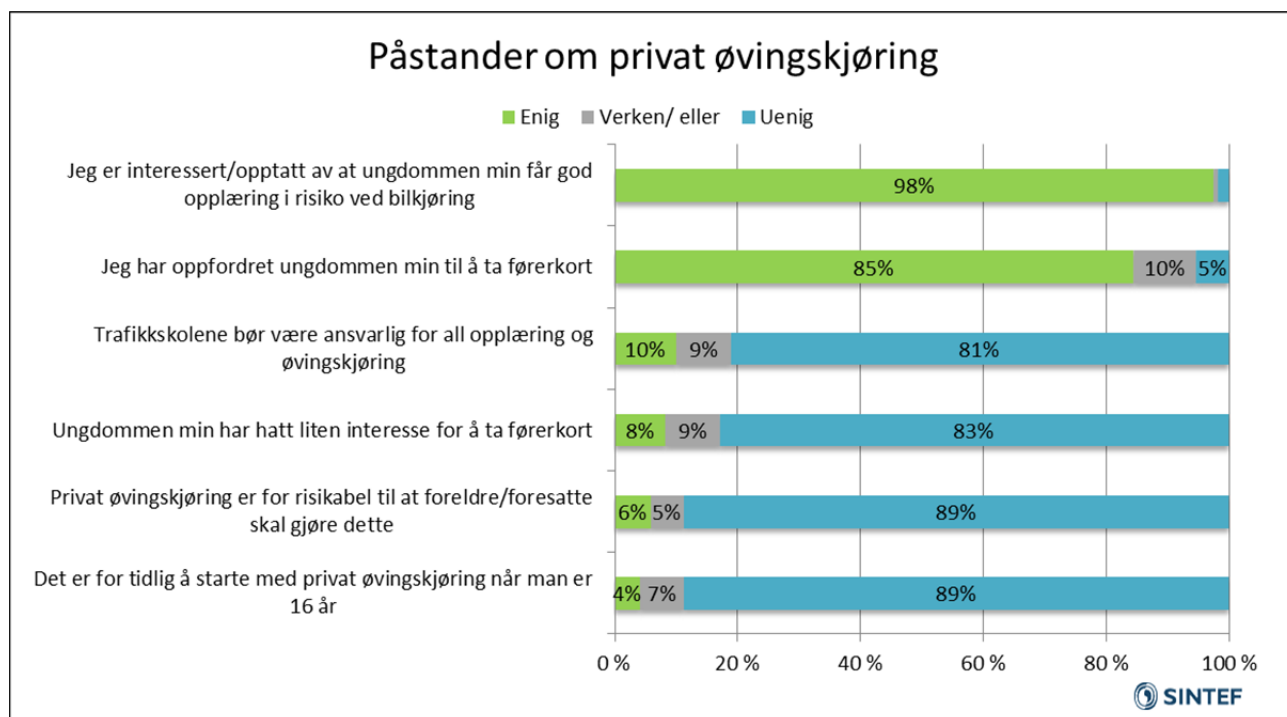
5.4 Ledsageres kjennskap og interesse av privat øvingskjøring

Ledsagerne ble stilt en rekke spørsmål der vi ønsket å vite mer om og få en oversikt over gruppens kunnskaper og holdninger til føreropplæring og privat øvingskjøring (figurene 12 og 13).

Figur 12: Ledsagernes kjennskap til privat øvingskjøring. Prosent, n=169.

I Figur 12 fremgår det at de fleste av ledsagerne synes å ha god kunnskap om privat øvelseskjøring, men at de i mindre grad har deltatt på informasjonsmøter. Halvparten av ledsagerne oppgir å ha blitt invitert til informasjonsmøte om privat øvingskjøring som Statens vegvesen arrangerer og kun en tredjedel har deltatt på et slikt informasjonsmøte. Den lave andelen "ikke inviterte" kan skyldes at det er noe forskjellig praksis på dette i forskjellige landsdeler. Videre tyder resultatene på at ordningen med privat øvingskjøring fra fylte 16 år er godt kjent, og ledsagerne mener at de kjenner kravene som stilles for å kunne være ledsager.

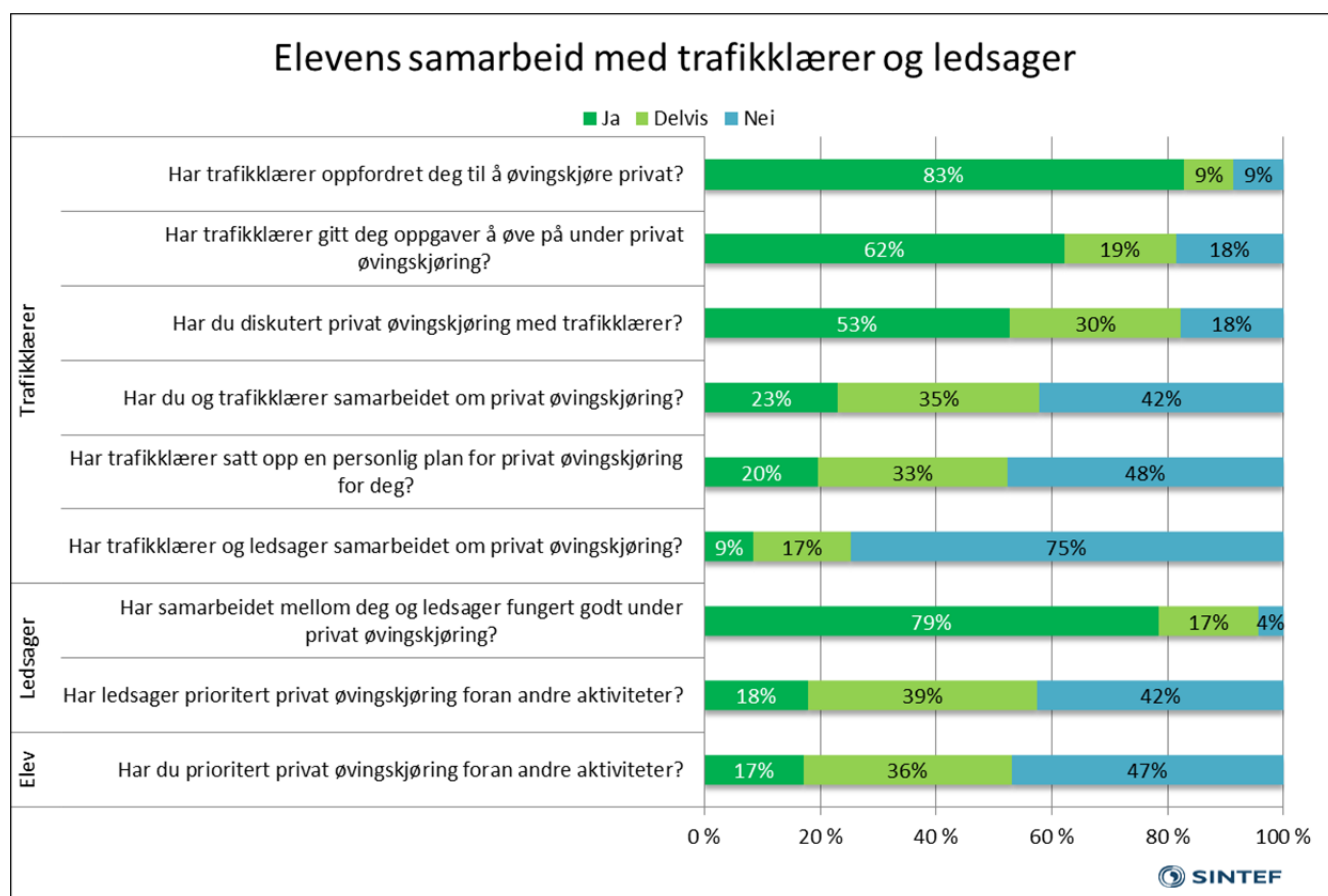
Figur 13: Påstander om privat øvingskjøring, ledsager. Prosent, n=169.

Figur 13 kan ved første øyekast tyde på nokså stor forskjell i svar på de ulike påstandene. Vi gjør her oppmerksom på at enkelte utsagn er "snudd". Det vil si at en positiv holdning til øvingskjøring på de to øverste påstandene vil gi en høy andel "enig", mens en positiv holdning for de tre nederste påstandene vil gi en lav andel "enig". Totalt sett tyder derfor figuren på en positiv interesse for og holdninger til bilkjøring og kjøreopplæring. Nesten samtlige (98 %) er interessert i og opptatt av at ungdommen deres får god opplæring i bilkjøringens risiko, og mange (85 %) har oppfordret ungdommen sin til å ta førerkort. Kun 4 prosent av ledsagerne mener det er for tidlig å starte med privat øvingskjøring når man er 16 år. Ledsagerne gir uttrykk for at også ungdommene selv ønsker å ta førerkort; kun 8 prosent oppgir at ungdommen deres har liten interesse av å ta førerkort. Ledsagerne gir videre uttrykk for at de vil bidra i opplæringen, og ni av ti ledsagere er uenige i at trafikkskolene alene bør være ansvarlige for all opplæring til førerkortet.

5.5 Elevenes synspunkter på og oppfølging av privat øvingskjøring ved trafikkskolen

5.5.1 Dagens samarbeid om privat øvingskjøring

Elevene fikk spørsmål om deres synspunkter på samarbeidet med ledsager og trafikklærere. Figur 14 gir en oversikt over i hvilken grad og hvordan elevene opplever dette samarbeidet.

Figur 14: Elevenes samarbeid med trafikklærere og ledsager om privat øvingskjøring. Prosent, n=253.

Samarbeidet med trafikklærere

Resultatet i figur 14 tyder på at de fleste elever er blitt oppfordret til å øvingskjøre privat av sine trafikklærere. Tilsammen er det 83 prosent av elevene som oppgir at de er blitt oppfordret til dette, mens 9 prosent oppgir at de delvis har blitt oppfordret. Omtrent én av ti elever oppgir at de ikke er blitt oppfordret til å øvingskjøre privat av sin trafikklærer. To tredjedeler av elevene oppgir at de har fått oppgaver fra trafikklærer om hva de kan øve på under privat øvingskjøring. Videre oppgir like over halvparten av elevene at de har diskutert privat øvingskjøring med trafikklærer.

Selv om elevene har fått oppgaver og diskutert privat øvingskjøring med trafikklærer, synes det å være få elever som har fått en personlig plan. Det er videre få elever som opplever at lærerne har samarbeidet med dem eller ledsager om privat øvingskjøring.

Kun 20 prosent av elevene oppgir at deres trafikklærer har satt opp en personlig plan for privat øvingskjøring og 23 prosent av elevene oppgir å ha hatt et samarbeid med sin trafikklærer om privat øvingskjøring. Enda færre oppgir at trafikklærer har hatt et samarbeid med ledsager om privat øvingskjøring. Kun en av ti elever oppgir dette.

I materialet ses en svak tendens til at guttene i noe større grad enn jentene er oppfordret og oppfulgt med plan for privat øvingskjøring.

Samarbeidet med ledsagere

Resultatene tyder på at de aller fleste elever opplever å ha et godt samarbeid med sine ledsagere. Så mange som 79 prosent oppgir dette, mens kun 4 prosent svarer "nei" på at samarbeidet med ledsager har fungert godt under privat øvingskjøring. Resultatene viser også at elevene føler ledsagerne prioriterer den private øvingskjøringen. Kun 18 prosent av elevene oppgir at ledsager prioriterer andre aktiviteter foran privat øvingskjøring.

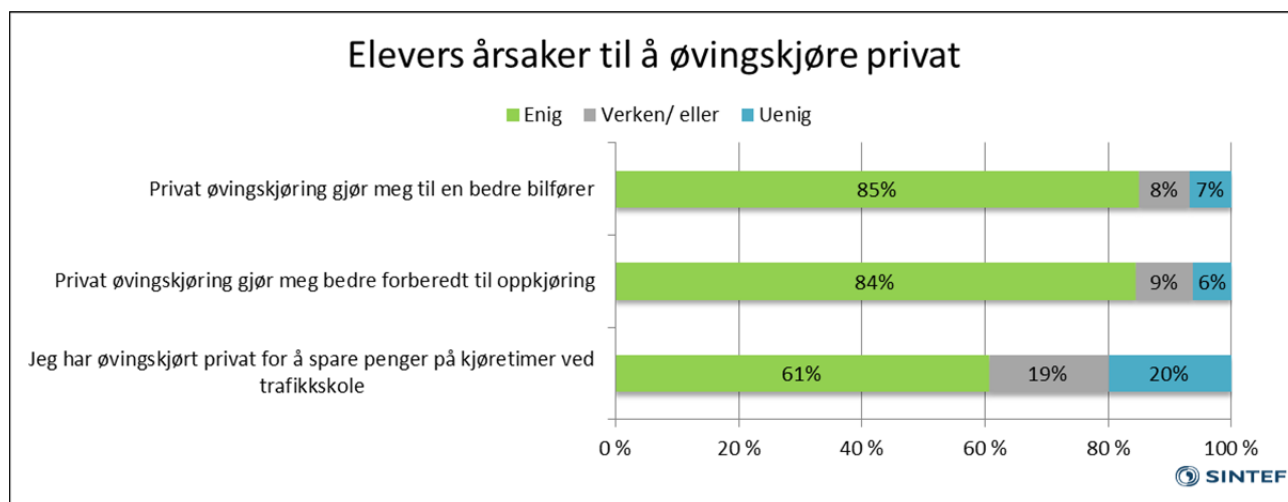
Elevenes prioritering

En god del av elevene mener selv de prioriterer den private øvingskjøringen. Kun 17 prosent av elevene oppgir at de prioriterer andre aktiviteter foran privat øvingskjøring, mens 36 prosent oppgir at de delvis prioriterer andre aktiviteter. Nesten halvparten (47 %) svarer "nei" på at de prioriterer andre aktiviteter foran den private øvingskjøringen.

5.5.2 Hvorfor velger elever å drive med privat øvingskjøring?

Som tidligere omtalt er det i alt 92 prosent av elevene i undersøkelsen som oppgir at de har drevet med privat øvingskjøring. I Figur 15 nedenfor har elevene gitt uttrykk for hvorfor de har øvingskjørt privat.

Resultatene i Figur 15 inkluderer ikke elever som har tatt opplæringen ved HiNT trafikkskole. Begrunnelsen for dette er at elever ved HiNT trafikkskole ikke har de samme økonomiske kostnadene som elever ved private trafikkskoler. Vi har derfor ikke benyttet samme spørsmålstilling til elevene ved HiNT slik at elevgruppene ikke kan slås sammen til et felles resultatbilde.

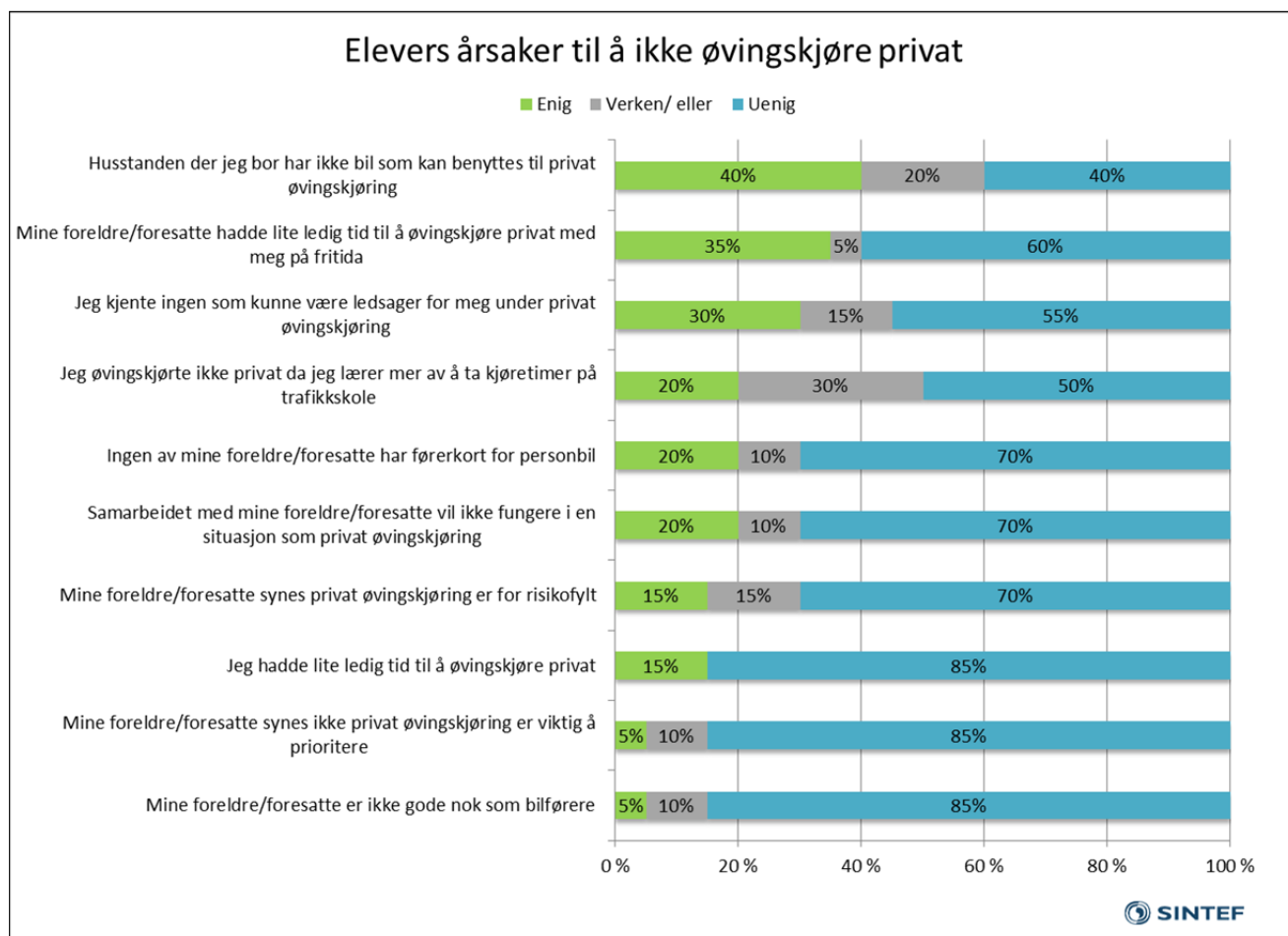
Figur 15: Årsaker elevene oppgir til å øvingskjøre privat, påstander. Prosent, $n=160$.

Av Figur 15 fremgår at det å bli en bedre bilfører og det å være bedre forberedt til oppkjøringen, er de viktigste forklaringene for hvorfor elevene øvingskjører privat (85 % og 84 %). Godt over halvparten (61 %) oppgir også at det å spare penger ved at det blir færre timer på trafikkskolen er en viktig forklaring.

I spørreskjema var det lagt inn et kommentarfelt hvor elevene kunne oppgi andre årsaker til å øvingskjøre privat. Det er 19 elever som har oppgitt andre årsaker i kommentarfeltet. Den årsaken flest oppgir i kommentarfeltet er at de øvingskjører privat fordi det er gøy å kjøre bil. Andre årsaker de oppgir er at det er lettere å øvingskjøre privat hvis man kjører ofte og det blir en naturlig del av hverdagen. Videre betyr det mye at trafikklærer synes at man bør øvingskjøre og at mye kjøreefaring er positivt.

5.5.3 Årsaker til ikke å øvingskjøre privat

Det er 20 elever (8 %) som oppgir at de ikke har drevet med privat øvelseskjøring. Det er for få til at resultatene kan betraktes som representative. Det å se nærmere på hvorfor disse ikke har øvingskjørt privat kan likevel gi et innblikk i faktorer som kan være viktige også i en større sammenheng. Elevene fikk presentert en rekke påstander om privat øvingskjøring som de skulle vurdere på en tredelt skala med kategoriene - "enig", "verken/eller" og "uenig". Resultatene er presentert i Figur 16.

Figur 16: Elevers årsaker til ikke å øvingskjøre privat, påstander. Prosent, n=20.

Hovedtrekkene i Figur 16 er gjengitt nedenfor:

Tilgang til bil

Den årsaken elevene hyppigst oppgir for ikke å øvingskjøre privat er at husstanden ikke har bil som kan benyttes til privat øvingskjøring. Blant elevene som ikke har øvingskjørt er det 40 prosent som er enig i at dette er årsaken.

Tilgang til ledsager

En tredjedel av elevene som ikke har øvingskjørt privat begrunner dette med at foreldre/foresatte hadde lite ledig tid til å øvingskjøre privat og 30 prosent oppgir at de ikke kjente noen som kunne være ledsager under privat øvingskjøring. Fire elever oppgir at deres foreldre/foresatte ikke har førerkort for personbil og at dette er årsaken til at de ikke har øvingskjørt. Fire elever oppgir også at samarbeidet med foreldre/foresatte ikke ville ha fungert i en situasjon som privat øvingskjøring.

Tre av de som ikke har øvingskjørt privat oppgir at foreldre/foresatte synes privat øvingskjøring er for risikofyllt, som årsak. Kun én elev oppgir at årsaken til at de ikke har øvingskjørt privat er at foreldre/foresatte ikke synes dette er viktig å prioritere og at foreldre/foresatte ikke er gode nok bilførere.

I det åpne kommentarfeltet kommer det fram at flere av elevene som ikke har øvingskjørt privat ikke bor hjemme hos foreldre/foresatte og at dette er årsaken til at de ikke har øvingskjørt privat. Enkelte kommenterer også at de er svært motivert for å lære å kjøre bil, men at manglende tilgang til bil og/eller ledsager gjør at de ikke har muligheten til å øvingskjøre privat.

Elevens eget valg

Det er svært få elever som oppgir at å ikke øvingskjøre privat har vært deres eget valg. Kun tre av elevene oppgir at de selv har hatt for lite ledig tid som årsak. Fire elever oppgir at de ikke har øvingskjørt privat fordi de lærer mer av å ta kjøretimer på trafikkskole. Ingen av elevene oppgir at årsakene til ikke å øvingskjøre privat har vært at de mener dette er for risikofyllt eller at dette ikke er viktig å prioritere.

Oppsummert kan det virke som at hovedforklaringene til at de ikke har kjørt privat er knyttet til følgende momenter:

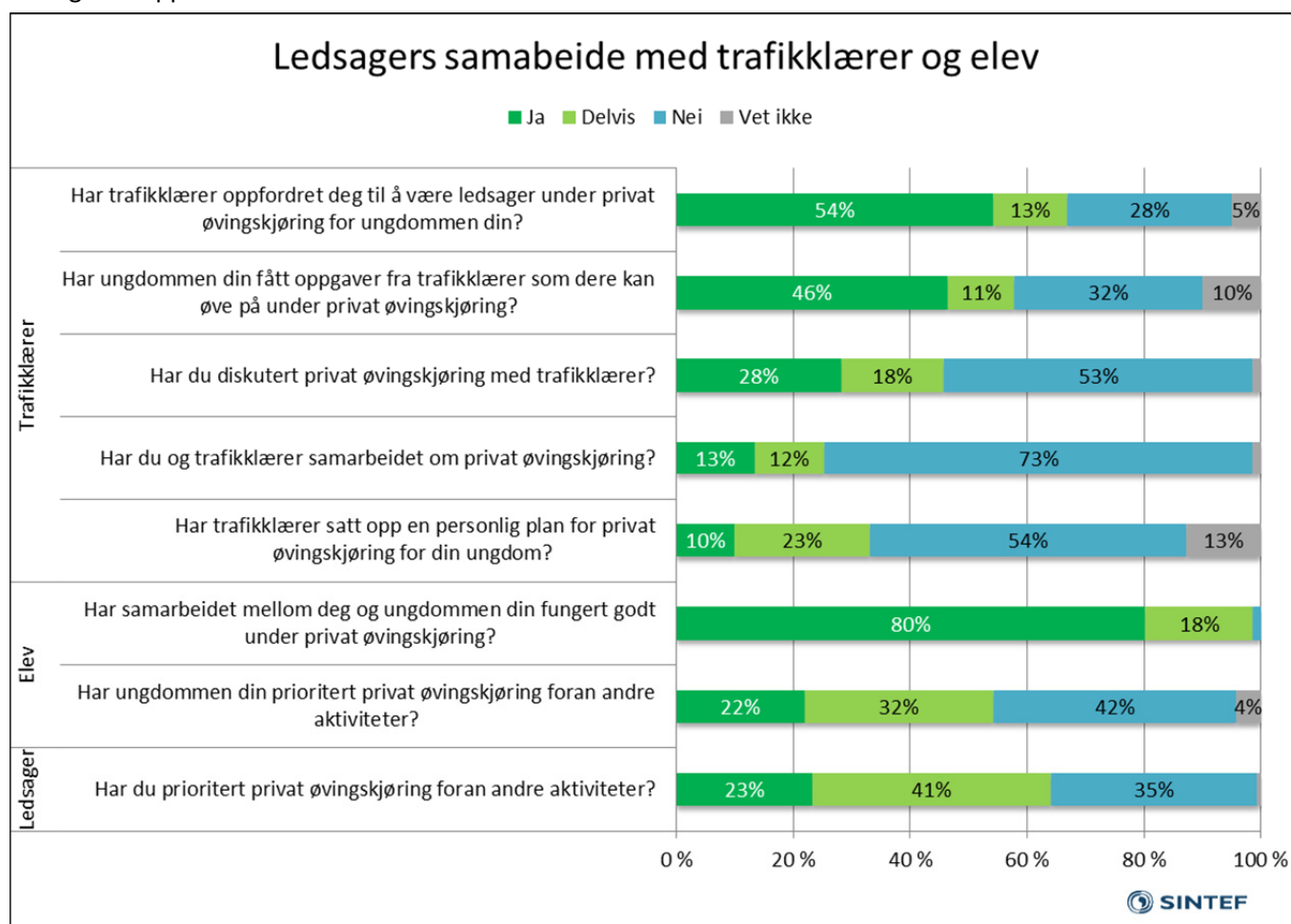
- Husstanden har ikke bil
- Foresatte har ikke førerkort
- Eleven kjenner ikke noen som kan være ledsager
- Samarbeidet med foreldre ville ikke fungert
- Eleven bor ikke hjemme pga. skolegang eller utdanning

Disse forklaringsfaktorene er interessante og antakelig relevante selv om kun 20 personer har svart på disse spørsmålene. Det er også verdt å merke seg at elevene gir uttrykk for at foreldre ikke er negative til privat øvingskjøring. Mange av de samme forklaringene går også igjen i kommentarfeltene med forslag til tiltak som kunne ha fått elever som har øvingskjørt privat til å øvingskjøre mer (se kapittel 5.8).

5.6 Ledsageres synspunkter på og oppfølging av privat øvingskjøring ved trafikkskolen

5.6.1 Dagens samarbeid om privat øvingskjøring

Ledsagerne ble om å svare på spørsmål om samarbeide med trafikklærer og elev om den private øvingskjøringen. I Figur 17 er svarene presentert og gir en oversikt over i hvilken grad og hvordan ledsagerne opplever samarbeidet.

Figur 17: Ledsagers samarbeid med trafikklærer og elev om privat øvingskjøring. Prosent (N=142).

Hovedtrekkene i Figur 17 er gjengitt nedenfor.

Kontakten med trafikklærer

Ledsagerne har i liten grad hatt et samarbeid med trafikklærer om privat øvingskjøring. Blant ledsagerne er det rundt halvparten (54 %) som oppgir å ha blitt oppfordret av trafikklærer til å være ledsager under privat øvingskjøring, mens 13 prosent delvis er blitt oppfordret til dette. Sammenligning med elevenes svar (Figur 14) så uttrykker ledsagerne i mindre grad enn elevene at de er oppfordret til samarbeid fra trafikklærers side.

Like under halvparten av ledsagerne oppgir at eleven har fått oppgaver av trafikklærer som de kan øve på under privat øvingskjøring. Dette er informasjon som ikke er gitt direkte til ledsagerne, men er gitt til elevene som kan formidle det videre til ledsager. Sammenligning med elevenes svar i Figur 14 kan tyde på at ledsagere i enkelte tilfeller mangler informasjon om at elevene har fått slike oppgaver.

Videre tyder resultatene på at det er relativt få ledsagere som har hatt direkte kontakt med trafikklærer under opplæringsperioden. Blant ledsagerne er det 28 prosent som oppgir at de har diskutert privat øvingskjøring med trafikklærer og kun 13 prosent oppgir at de har samarbeidet med trafikklærer. En av ti ledsagere oppgir at trafikklærer har satt opp en personlig plan for privat øvingskjøring for ungdommen. Tidligere (Figur 14) har vi vist at 20 prosent av elevene hevder at de har fått en personlig plan.

Samarbeidet med eleven

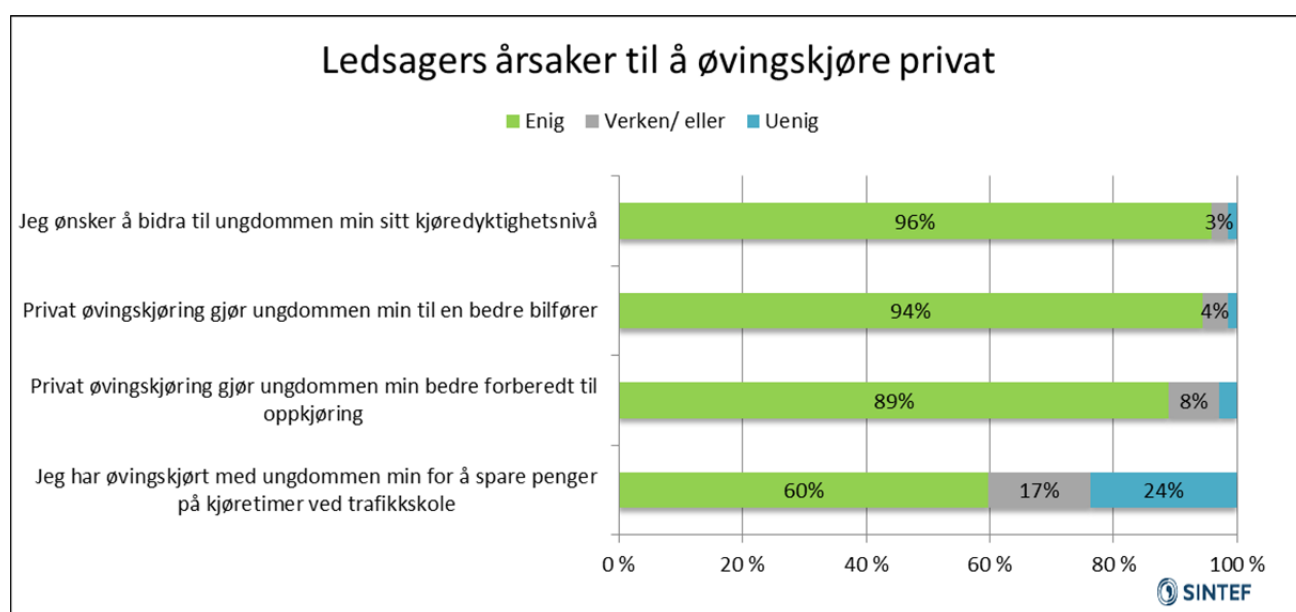
For de aller fleste av ledsagerne er oppfatningen at samarbeidet med eleven har fungert godt. Dette samsvarer godt med elevenes oppfatning angitt i Figur 14. Fire av fem ledsagere svarer ja på at samarbeidet har fungert godt, mens 18 prosent oppgir at samarbeidet med eleven delvis har fungert. Kun 2 prosent av ledsagerne oppgir at samarbeidet med eleven ikke har fungert.

Ledsagers prioritering

I hvilken grad den private øvingskjøringen prioriteres foran andre oppgaver varierer. Kun én av fem ledsagere oppgir at eleven har prioritert den private øvingskjøringen foran andre aktiviteter, og omtrent like mange oppgir at de selv som ledsagere har prioritert den private øvingskjøringen.

5.6.2 Hvorfor velger ledsagere å drive med privat øvingskjøring?

Ledsagerne er også spurt om hvorfor de har valgt å drive med privat øvingskjøring. I Figur 18 presenteres ledsagernes forklaringer til dette. I dette spørsmålet er ledsagere til elever ved HiNT trafikkskole utelatt, da spørsmålstillingene ikke er de samme (jf. Figur 15).

Figur 18: Ledsageres meninger om hvorfor de har valgt å drive med privat øvingskjøring. Prosent, n=86.

Hovedårsakene som blir oppgitt for å være ledsager under privat øvingskjøring er ønsket om å bidra til elevens kjøredyktighetsnivå (96 %) og at privat øvingskjøring gjør eleven til en bedre bilfører (94 %). En stor andel mener også at det gjør eleven bedre forberedt til oppkjøring (89 %). Det er 60 prosent som oppgir at de ønsker å være ledsager under privat øvingskjøring for å spare penger på kjøretimer ved trafikkskole. Dersom vi sammenligner med elevenes svar i Figur 15, så tyder det på relativt stort samsvar i hva som har størst betydning. Imidlertid vektlegger ledsagerne i enda større grad enn elevene, viktigheten av å bli en god sjåfør.

5.6.3 Årsaker til ikke å øvingskjøre privat

I undersøkelsen er det 13 respondenter som oppgir at de ikke har ønsket å være ledsager for ungdommen de er foreldre eller foresatte til. Den årsaken de fleste av disse respondentene oppgir for ikke å øvingskjøre privat er at elevene vil lære mer av å ta kjøretimer på trafikkskole. Tre respondenter mener at samarbeidet med ungdommen ikke vil fungere i en situasjon som privat øvingskjøring, og to respondenter mener at privat øvingskjøring er for risikofyllt.

I tillegg er det enkelte av ledsagerne som oppgir at de har øvingskjørt lite i kommentarfeltet for undersøkelsen. I slutten av undersøkelsen er respondentene bedt om å gi kommentarer til forhold som har innvirket eller begrenset muligheten for å være ledsager under privat øvingskjøring. I alt er det 43

respondenter som har gitt kommentarer til dette. Videre presenteres årsakene som går igjen i dette kommentarfeltet gruppert etter tema.

Mangler bil å øvingskjøre med

Flere oppgir gjennom kommentarene at de ikke kan øvingskjøre privat på grunn av at husstandens bil har automatgir eller at bilen ikke er utstyrt med håndbrekk.

Utrygghet og mangel på kunnskap

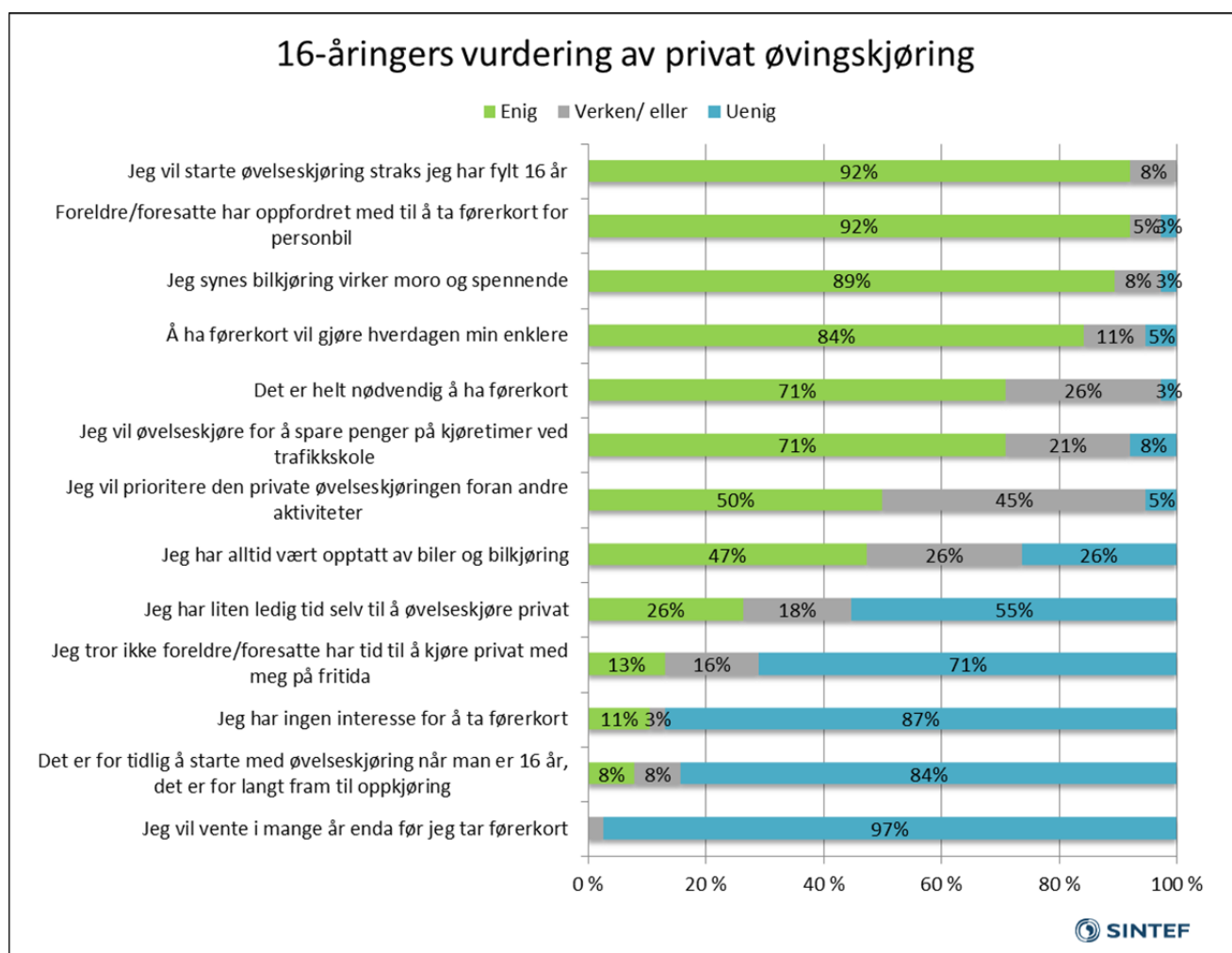
Mange kommenterer også at de føler seg utrygge eller er lite komfortable i rollen som ledsager. Enkelte opplever at de mangler kunnskap og etterlyser mer teoretisk og/eller praktisk kursing. En av respondent etterlyser invitasjon til informasjonsmøte som Statens vegvesen arrangerer. Statens vegvesen ble kontaktet, men de har opplyst om at de foreløpig ikke har fått satt opp et slikt møte i hennes nærområde. En annen respondent kunne tenke seg ledsagerkurs, slik som de tilbyr i Sverige.

Bor ikke hjemme og familie med flere barn

I kommentarfeltet kommer det fram at flere har ungdom som ikke bor hjemme på grunn av skolegang eller arbeid, og at de øvingskjører lite med ungdommen sin som følge av dette. Flere kommenterer også at de er aleneforsørgere eller har flere barn rundt samme alder, som begrenser tiden de kan benytte til privat øvingskjøring.

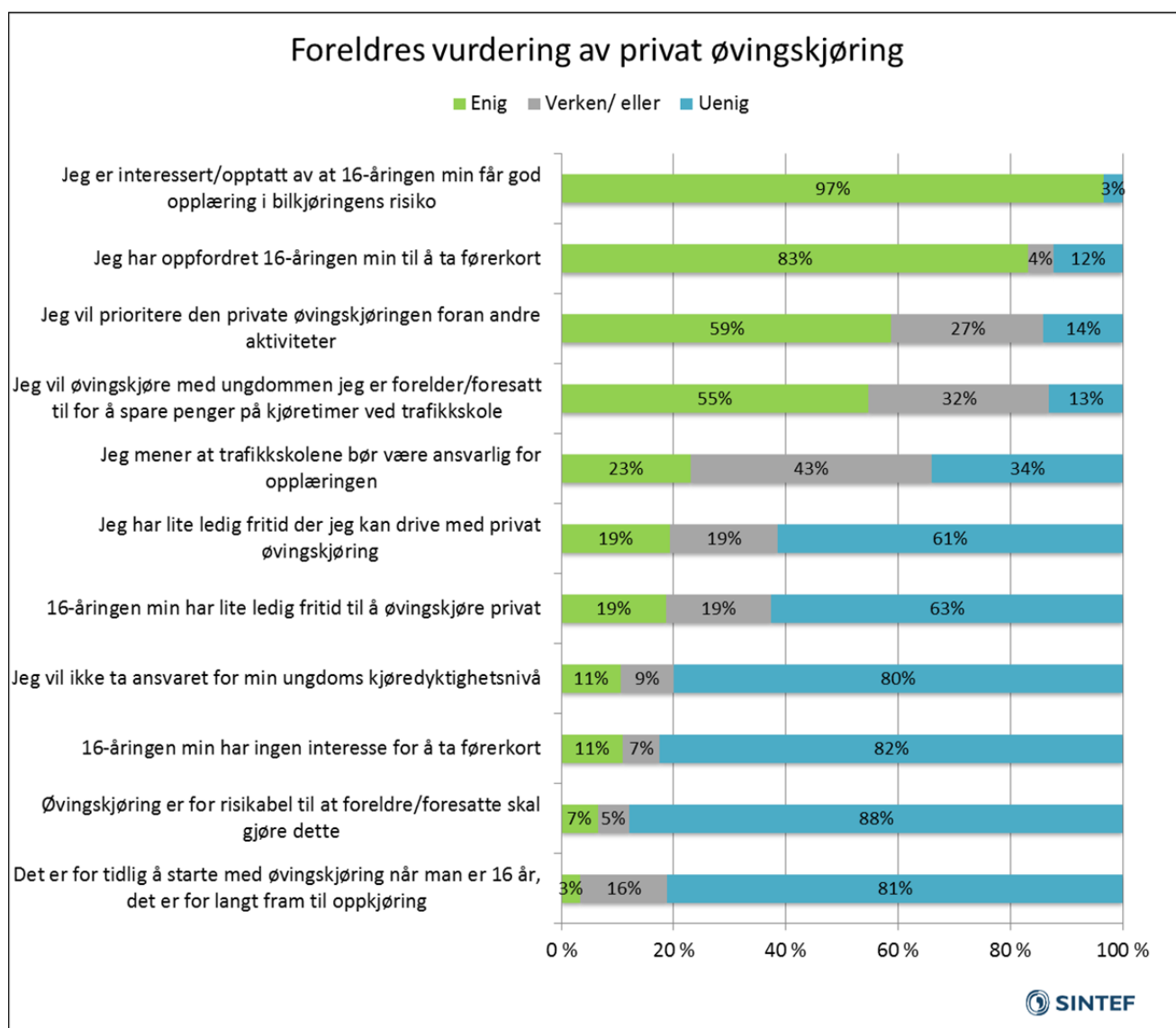
5.7 Elever i starten av opplæringen og deres foreldre/foresatte sine vurderinger

I tilknytning til at Statens vegvesen sendte ut brev til foreldre som har ungdom som fyller 16 år om informasjonsmøte, fikk de oppgitt en link på internett der de kunne fylle ut spørreskjema. Det innebærer at vi har samlet inn opplysninger fra 16-åringer og foreldre/foresatte som enda ikke har kommet i gang med privat øvingskjøring. Imidlertid har mange foreldre/foresatte og kanskje også noen 16-åringer vært på informasjonsmøte til Statens vegvesen. Vi presenterte påstander som de skulle vurdere (Figur 19 og Figur 20).

Figur 19: 16-åringers meninger om privat øvingskjøring. Prosent. (N=39).

De 16-åringene som har svart på undersøkelsen viser seg å være svært motiverte for å ta førerkort og starte med privat øvingskjøring. Nesten samtlige (92 %) er oppfordret av sine foreldre/foresatte til å ta førerkort for personbil. Mange (84 %) oppgir også at å ha førerkort vil gjøre hverdagen enklere og noen færre (71 %) mener at å ha førerkort er helt nødvendig. Videre synes både økonomiske faktorer å være av betydning for å drive privat øvingskjøring. Ved tidspunkt før de starter opplæringen anses manglede fritid å være et problem for en av fire 16-åringer. Samtidig mener 16-åringene at dette i liten grad vil være et problem for deres foreldre/foresatte.

Figur 20: Foreldres meninger om privat øvingskjøring. Prosent, n=91.

Av Figur 20 fremgår at foreldre/foresatte er sterkt opptatt av at ungdommen i huset skal få god opplæring i bilkjøringens risiko og at de også oppfordrer 16-åringen til å ta førerkort. Videre gir ledsagerne uttrykk for å være villige til å ta ansvar og bidra til at ungdom får en god opplæring. Tilnærmet alle mener det er viktig å starte tidlig slik at man får viktig erfaring før fylte 18 år. Økonomi viser seg i mindre grad å være en faktor for foreldrene enn for 16-åringene. Foreldrene mener også i mindre grad enn 16-åringene at manglede fritid kan være et problem.

5.8 Respondentenes forslag til tiltak

I spørreskjemaet som er gitt ved slutten av opplæringen, er det på slutten av skjemaet gitt rom for at elevene og ledsagerne kan gi egne utfyllende kommentarer til de problemstillingene undersøkelsen tar opp. Elever og ledsagere har her gitt flere forslag til tiltak som kunne ha fått dem til å øvingskjøre mer. Det er 58 elever og 60 ledsagere som har gitt kommentarer gjennom undersøkelsen kommentarfelt. Vi har gruppert kommentarene i tema som gjentas fordelt på de to gruppene.

5.8.1 Elevers forslag til tiltak

Elevene har gitt flere ulike forslag til tiltak som kunne hatt betydning for at de hadde øvingskjørt mer.

Utleie av biler til privat øvingskjøring

Et tiltak som går igjen blant flere er utlån eller utleie av biler som kan benyttes til privat øvingskjøring. Mange har kun mulighet til å øvingskjøre med bil med automatgir eller en gammel bil og ønsker å kunne øvingskjøre med en nyere bil med manuelt gir, slik de har på trafikkskolen. Andre bor i en husstand uten tilgang til bil.

Tilgang til ledsager

Flere av elevene mangler ledsager for privat øvingskjøring. Et forslag som trekkes fram er å senke aldersgrensen for å være ledsager, slik at det er mulig å øvingskjøre med venner. Et annet forslag er tilgang til frivillige som ønsker å være ledsager.

Ledsagerkurs og mer informasjon

Flere elever kommenterer at deres foreldre føler seg utrygge som ledsagere og etterlyser ledsagerkurs. Enkelte mener at det bør gis mer informasjon om privat øvingskjøring gjennom skole og TV, både til elever og ledsagere, og at dette ville ha bidratt til mer privat øvingskjøring.

Andre forslag

Et annet forslag til tiltak som påpekes er øvingsbaner tilrettelagt for øvingskjøring. En respondent mener hun ville ha øvingskjørt mer om det ble satt opp en konkret øvingskjøringsplan da hun var yngre.

5.8.2 Ledsageres forslag til tiltak

Ledsagerne kommer også med flere kommentarer og forslag til tiltak som kunne hatt betydning for at de hadde øvingskjørt mer privat. Generelt har ledsagerne en positiv holdning til privat øvingskjøring og flere påpeker at de mener ordningen med å kunne øvingskjøre privat fra fylte 16 år er bra.

Tettere samarbeid med trafikkskolen

Mange ledsagere etterlyser tettere samarbeid med trafikklærer eller trafikkskolen og mener dette ville motivere til å øvingskjøre mer privat. De etterlyser råd om øvingskjøring fra trafikklærer, tettere dialog med trafikklærer og å bli mer involvert under opplæringsperioden. Flere ledsagere ønsker å lære mer for selv å bli en bedre bilfører, bli bevisst egne feil og mener dette ville motivere til mer privat øvingskjøring.

Registrering og oppsetting av planer

Flere ledsagere kommenterer at det bør settes opp mer konkrete planer for elevens opplæringsperiode og at dette ville motivert til mer privat øvingskjøring. Ledsagere etterlyser at det settes opp konkrete planer med mål for progresjon og hva som bør øves på til neste kjøretime. Tiltak som foreslås er at tidspunkt for kjøretimer bør avtales på forhånd, at ledsager bør få rapportert elevens fremgang fra trafikklærer etter hver kjøretime med tips om hva som trengs å øves på og føring av loggbok for privat øvingskjøringstimer. En ledsager mener at den private øvingskjøringen burde være relatert til læreplanen for klasse B og at ledsagerne burde holdes oppdatert på hvilket trinn i læreplanen eleven er på for ikke å kjøre i et trafikkmiljø over elevens ferdighetsnivå.

Ledsagerkurs og kjøretimer for ledsagere ved trafikkskole

Mange ledsagere mener at kurs for ledsagere ville motivert til mer privat øvingskjøring. Flere ledsagere mener at de mangler kunnskap og ønsker seg ledsagerkurs ved trafikkskolen for å bli tryggere som ledsagere. Mange kommenterer at ledsagerkurs, et gitt antall timer for ledsager på trafikkskole eller at ledsager deltok på noen av elevens kjøretimer, burde være obligatorisk. Andre mener at man burde få tilbud om dette fra trafikklærer uten at det nødvendigvis er obligatorisk. Andre igjen mener at noen timer kursing eller kjøretimer for ledsagere burde være gratis, for å motivere til mer øvingskjøring. Flere henviser til Sverige og ordningen med ledsagerkurs de har der som et godt eksempel.

Enkelte mener at ledsagerkurs på trafikkskolen ville ha bedret samarbeidet med trafikkskolen under opplæringsperioden. En respondent ønsker at man får et bevis på om man har gjennomført ledsagerkurs ved at dette f.eks. registreres i førerkortet.

Informasjonsmøte i regi av Statens vegvesen

Ledsagere synes det er positivt at Statens vegvesen arrangerer informasjonsmøter for foreldre og foresatte. Samtidig er det ikke alle som har fått tilbud om dette. Noen av ledsagerne er ikke foreldre, men søsken, venner eller andre slektninger, og har dermed ikke fått tilbud om deltakelse på informasjonsmøte.

Bedre tilbud på forsikring

Flere mener at loggbok med registrering av kjøretimer for å få bedre tilbud på forsikring, bidrar til mer privat øvingskjøring. En respondent mener dette burde vært obligatorisk for alle forsikringsselskap.

Andre tiltak

Tilgang til øvingsbaner er også et tiltak som trekkes fram av ledsagerne. Enkelte ledsagere etterlyser en form for gulrot for å drive med privat øvingskjøring uten å komme med forslag til hva dette burde være.

En respondent mener at den videregående skolen ikke har forståelse for at eleven får fravær på grunn av kjøretimer, og mener det burde vært samarbeid mellom de videregående skolene og trafikkskolene. En annen respondent mener at det burde ha vært obligatorisk teorikurs for alle 15-åringer på den videregående skolen.

6 Oppsummering og konklusjon

Resultatene som fra undersøkelsen er presentert i denne rapporten er relatert til de spørsmål og problemstillinger oppdragsgiver Statens vegvesen ønsket vi skulle finne svar på. Prosjektet har hatt følgende problemstillinger:

1. Når og hvordan foregår øvingskjøringen?
2. Hva er årsakene til at ungdom i aldersgruppen 16-25 år øvingskjører/ikke øvingskjører?
3. I hvilken grad og hvordan samarbeider den som skal øvingskjøre, ledsager og trafikk lærer underveis i opplæringsperioden?
4. Hva er årsakene til at det foregår/ikke foregår et slikt samarbeid underveis i opplæringsperioden?

6.1 Når og hvordan foregår øvingskjøringen

Ved gjennomføring av trafikalt grunnkurs er 60 prosent av elevene i 15-årsalderen og 25 prosent er 16 år. Rundt 70 prosent av de som er under opplæring til førerkort klasse B har startet med privat øvingskjøring når de var 16 år. Følgende momenter er viktige ved gjennomføringen av den private øvingskjøringen:

Elever

- Av de 253 elevene oppgir 92 prosent at de har drevet med privat øvingskjøring.
- Over halvparten av elevene oppgir at de kjører fra hver dag i uka til 1-2 ganger i uka.
- En gjennomsnittlig øvingskjøretur er på 49 minutter
- Over halvparten uttrykker at de fordeler den private øvingskjøringen jevnt over hele opplæringsperioden. Få oppgir at den i hovedsak skjer midt i opplæringsperioden.
- Den private øvingskjøringen skjer mest i dagslys, på sommerføre og når det er lite trafikk.
- Mange kombinerer privat øvingskjøring med daglige transportoppdrag og –behov. Omtrent like mange oppgir at de kjører primært for å øvingskjøre og utvikle kjøre dyktigheten.
- Et klart flertall blant elevene synes bilkjøring er "moro og spennende". Her er det ingen forskjell mellom kjønn. Gutter synes i større grad å være interessert i og opptatt av bil og bilkjøring.

Ledsagere

- Ledsageres vurdering av kjøringens omfang og under hvilke forhold den skjer, er i god overensstemmelse med hva elevene har gitt uttrykk for. De 169 ledsagerne som har svart på undersøkelsen, er rekruttert fra elevene som har svart.
- Foreldre/foresatte er meget positive til at ungdom får god opplæring og ønsker også selv å bidra.

6.2 Årsakene til at ungdom i aldersgruppen 16-25 år øvingskjører/ikke øvingskjører

Et sentralt tema er i hvilken grad elevene selv er motiverte for og ser nytten av privat øvingskjøring.

Følgende momenter er viktige i den sammenheng:

Elever

- Et klart flertall av elevene er enige i at privat øvingskjøring bidrar til at de blir bedre bilførere og bedre forberedt til oppkjøringen.
- Litt over halvparten gir uttrykk for at det å redusere utgiftene til førerkort også er en sentral forklaring.
- For elevene som ikke har øvingskjørt privat forklares dette med at man ikke har bil, foreldre uten førerkort eller at man ikke kjenner noen som kunne ta rollen som ledsager. Det ser ut til at det ikke er mangel på vilje til å øvingskjøre, men at muligheten til å gjøre det ikke er til stede for alle.

Ledsagere

- Blant ledsagerne ser vi mye av det samme bilde som hos elevene. De er enige i at privat øvingskjøring er viktig for ungdommens kjøredyktighetsnivå, at det fører til at man blir en bedre bilfører og at elevene er bedre forberedt til oppkjøring.
- De er også opptatt av at privat øvingskjøring kan føre til reduserte kostnader for å skaffe seg førerkortet.
- Ledsagernes momenter for ikke å drive privat øvingskjøring er basert på 13 personer som ikke har øvingskjørt privat, i tillegg til ledsagere som oppgir at de har øvingskjørt lite.
- Ett moment som nevnes er at de ikke har egnet bil for øvingskjøring. Et annet moment er at noen ikke føler seg trygge og mener de mangler kunnskap. Videre kan det være slik at ungdommen ikke bor hjemme, eller at familien har flere barn så det ikke lar seg gjøre tidsmessig.

6.3 Samarbeidet mellom elev, ledsager og trafikklærer i opplæringsperioden

Et sentralt moment i føreropplæringen er at elev, ledsager og trafikklærer samarbeider om både innhold, progresjon og pedagogiske utfordringer gjennom hele opplæringen. Gjennom undersøkelsen kom følgende hovedtrekk fram:

Elever

- Et klart flertall av elevene oppgir at deres trafikklærer har oppfordret dem til å øvingskjøre privat og at de fikk oppgaver som de skulle øve på i den private øvingskjøringen.
- Det synes imidlertid ikke å være noe systematisert samarbeid knyttet til en plan for hvordan skole, elev og ledsager i fellesskap kan forme opplæringen. Dette er et tema som tas opp og diskuteres blant mange.
- I følge elevene er det lite, om noe, samarbeid mellom trafikklærer og ledsager.
- Elevene mener samarbeidet mellom elev og ledsager har fungert godt.
- En god del av elevene mener både de selv og ledsagerne har prioritert den private øvingskjøringen til fordel for andre aktiviteter.

Ledsagere

- Ledsagere har i liten grad hatt systematisk kontakt med lærer eller hatt noe kontakt i det hele tatt. Rundt halvparten hevder elevene har blitt oppfordret av trafikklæreren til å øvingskjøre privat og fått oppgaver og råd om hva man kan øve på.
- Veldig få har et direkte samarbeid med trafikklærer og få oppgir at elevene har fått en plan for den private øvingskjøringen fra trafikklærer.
- Ledsagere synes, på samme vis som elevene, at samarbeidet under kjøringen har fungert godt.
- I hvilken grad den private øvingskjøringen prioriteres foran andre aktiviteter varierer.

6.4 Årsakene til at samarbeidet foregår/ikke foregår i opplæringsperioden

Det er flere faktorer knyttet til hvorfor samarbeidet om privat øvingskjøring fungerer eller ikke. Undersøkelsen viser følgende resultater rundt forholdet mellom ledsagere, elever og trafikklærerne:

- Ledsagerne har tillit til trafikkskolene og det arbeidet trafikklærerne gjør.
- Ledsagerne er opptatt av at ungdom utvikler risikoforståelse og får en seriøs opplæring.
- Ledsagerne ønsker å bidra selv med privat øvingskjøring for å øke elevenes kjøredyktighet, men også for å redusere utgiftene til førerkort.
- Både elever og deres ledsagere oppgir at samarbeidet dem i mellom fungerer bra.

Punktene ovenfor tyder på at trafikkskolene yter respekt og at opplæringen vil bidra til at ungdom utvikler seg til sikre bilførere. Samtidig ønsker ledsagerne selv å bidra i denne prosessen gjennom privat øvingskjøring.

Lærer og elev kommuniserer og diskuterer privat øvingskjøring og elever sier at lærere oppfordrer dem til å kjøre privat. Både de faglige lederne og ledsagerne er positive til et samarbeid, men det er likevel liten kontakt mellom ledsager og lærer. Skolene har generelt ingen overordnet plan for samarbeidet mellom skole, elev og ledsager og det meste avhenger av hver enkelt lærers initiativ. Mange av ledsagerne etterlyser et tettere samarbeid med trafikkskolen, men opplever at det er få naturlige kontaktpunkter.

For å bedre samarbeidet mellom ledsager og trafikklærer foreslår ledsagerne kurs eller kjøretimer for ledsagere ved trafikkskole og oppsett av mer konkrete planer for elevens opplæringsperiode i samarbeid mellom ledsager og trafikklærer. De fleste faglige ledere mener det bør stilles krav om kurs for ledsagere og mange mener det bør stilles krav til obligatoriske kjøretimer ved trafikkskole før elevene kan øvingskjøre privat.

Kilder

Dalland, E.S.B. (2014): *Førerprøven i et helhetlig perspektiv. En intervensjonsstudie. NTNU, 2014.*

Gregersen, N.P. (1997): *Utvärdering av 16-årsgräns för övningskörning. VTI-rapport 418, Väg-och Transporthörsningsinsitutet, Linköping.*

Hatakka, M., Keskinen, E., Gregersen, N.P. og Glad, A. (1999). *Theories and aims of education and training measures.* I Siegrist, S.(ed): *Driver Training, Testing and Licensing – towards theory-based management of young drivers' injury risk in road traffic.* Results of EU-project GADGET, work package 3. bfu-report 40, Bern, 1999

Moe, D., Nordtømme M. E., Kummeneje, A.-M. & Robertsen, R. (2013): *Utdanning og kompetanse blant trafikkklærere i Norge.* SINTEF-rapport A25225.

Moe, D. (1998): *Ungdom, livsstil og føreropplæring.* SINTEF-rapport STF22 A98562.

Moe, D. (1996): *Evaluering av opplæring til førerkort klasse B.* SINTEF-rapport STF22 A96611.

Moe, D. (1992): *Føreropplæring klasse B for 16-åringer.* SINTEF-rapport STF63 A92002.

Sagberg, F. (2002): *Mengdetrening, kjøreeerfaring og ulykkesrisiko.* TØI-Rapport 566/2002

Stene, T.M (2005): *Er opplæring et godt opplæringstiltak? NTNU, 2005.*

Tronsmoen, T (2011): *Lay and professional practical driver training i Norway, NTNU, 2011.*

Vedlegg A

Spørreskjema til faglige ledere

Privat øvingskjøring

Din identitet vil holdes skjult.

Les om retningslinjer for personvern. (Åpnes i nytt vindu)

Til faglig leder

SINTEF gjennomfører en kartlegging av privat øvingskjøring på oppdrag for Statens vegvesen, Vegdirektoratet. Som en del av denne kartleggingen inviteres alle faglige ledere på trafikkskolene i Norge til å delta i denne undersøkelsen.

Vi setter stor pris på din deltakelse og dine svar vil være av stor betydning.

Hilsen SINTEF Transportforskning

For spørsmål ta kontakt med:

Dagfinn Moe, dagfinn.moe@sintef.no, tlf. 926 19 414

eller An-Magritt Kummeneje, an-magritt.kummeneje@sintef.no, tlf. 901 57 867

2) * I hvilket fylke ligger trafikkskolen der du er faglig leder?

Velg alternativ

3) Hvor mange lærere er ansatt på trafikkskolen der du er faglig leder? Oppgi svar i hele tall.

4) * Hvor lenge har du jobbet som trafikklærer i Norge?

Velg alternativ

5) * Hva slags grunnutdanning har du som trafikklærer?

- ☐ 1-årig trafikklærerutdanning
- ☐ 2-årig trafikklærerutdanning
- ☐ Bachelor i trafikk
- ☐ Nemndsprøve
- ☐ Instruktørkurs bil
- ☐ Instruktørkurs MC
- ☐ Trafikklærer utdanning fra andre land enn Norge
- ☐ Annet

Du vil nå få noen spørsmål om samarbeidet om privat øvingskjøring mellom elever, ledsagere og trafikkskolen der du er faglig leder.

Med ledsager menes her foreldre/foresatte eller andre elevene ved

trafikkskolen øvingskjører privat med.

	Ja	Delvis	Nei
Oppfordrer trafikkskolen elevene til å øvingskjøre privat?	☐	☐	☐
Har trafikkskolen en plan for å kombinere privat øvingskjøring med skolekjøring?	☐	☐	☐
Setter hver enkelt trafikklærer opp en plan for å kombinere privat øvingskjøring med skolekjøring for sine elever?	☐	☐	☐
Har trafikklærerne på din skole dialog med elevene om privat øvingskjøring?	☐	☐	☐
Får elevene på trafikkskolen oppgaver fra trafikklærer som de kan øve på under privat øvingskjøring?	☐	☐	☐
Foregår det et samarbeid mellom trafikklærerne og ledsagere om privat øvingskjøring?	☐	☐	☐
Oppfordrer trafikkskolen ledsagere til å bli med på noen av kjøretimene?	☐	☐	☐
Tar trafikkskolen initiativ til samarbeid med ledsagere om privat øvingskjøring?	☐	☐	☐
Tar ledsagere kontakt med trafikkskolen for å samarbeide om privat øvingskjøring?	☐	☐	☐
Gjennomfører trafikkskolen registreringer av privat øvingskjøring blant elevene?	☐	☐	☐
Gjennomfører hver enkelt trafikklærer registreringer av privat øvingskjøring blant sine elever?	☐	☐	☐

7) Evt. kommentarer:

8) * Du vil nå få noen spørsmål om formelle krav knyttet til privat øvingskjøring og samarbeidet trafikkskolen evt. har med Statens vegvesen.

	Ja	Delvis	Nei
Er det et samarbeid mellom trafikkskolen din og Statens vegvesen om privat øvingskjøring?	☐	☐	☐
Deltar trafikklærerne på din skole på informasjonsmøtene som Statens vegvesen arrangerer for foreldre/foresatte om privat øvingskjøring?	☐	☐	☐
Bør informasjonsmøtene for foreldre/foresatte arrangeres av trafikkskolene?	☐	☐	☐
Bør det være obligatoriske kurs for ledsagere for å kunne drive med privat øvingskjøring?	☐	☐	☐
Bør det være et obligatorisk kurs for elever som ønsker å drive med privat øvingskjøring, slik det er i dag?	☐	☐	☐
Har trafikalt grunnkurs den læringseffekten trafikkskolen din ønsker?	☐	☐	☐
Gir trafikalt grunnkurs elevene det grunnlaget de trenger for å begynne å øvingskjøre privat?	☐	☐	☐
Bør det stilles krav om obligatoriske kjøretimer ved trafikkskole før elevene kan øvingskjøre privat?	☐	☐	☐
Bør det stilles krav om møter mellom ledsager, elev og trafikklærer hvor det settes opp planer for privat øvingskjøring?	☐	☐	☐

9) Evt. kommentarer:

10) * Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander?

	Helt uenig	Nokså uenig	Verken/ eller	Nokså enig	Helt enig
Trafikkskolene bør oppfordre elevene til å øvingskjøre privat	☐	☐	☐	☐	☐
Trafikkskolene bør kontakte foreldre/foresatte og ta initiativ til samarbeid om privat øvingskjøring	☐	☐	☐	☐	☐
Elevene har liten ledig fritid til å øvingskjøre privat	☐	☐	☐	☐	☐
Foreldre/foresatte har liten ledig fritid til å øvingskjøre privat	☐	☐	☐	☐	☐
Privat øvingskjøring er for risikabelt til at foreldre/foresatte skal gjøre dette	☐	☐	☐	☐	☐
Trafikkskolene bør være ansvarlig for all opplæring og øvingskjøring	☐	☐	☐	☐	☐
Det er for tidlig å starte med privat øvingskjøring når man er 16 år	☐	☐	☐	☐	☐
Elevene prioriterer andre aktiviteter foran privat øvingskjøring	☐	☐	☐	☐	☐
Privat øvingskjøring gjør elevene til bedre bilførere	☐	☐	☐	☐	☐
Privat øvingskjøring er ikke noe trafikkskolene bør ha ansvaret for å følge opp	☐	☐	☐	☐	☐

11) Evt. kommentarer:**12) Gjennomsnittlig hvor lang tid før oppkjøring starter elevene aktivt med å ta kjøretimer ved trafikkskolen?**

Velg alternativ

13) Omtrent hvor mange prosent av elevene ved trafikkskolen har øvingskjørt aktivt før de tar kjøretimer?

Velg alternativ

14) Omtrent hvor mange prosent av 16-åringene på trafikalt grunnkurs ved din trafikkskole forsetter umiddelbart med å ta kjøretimer etter kurset?

Velg alternativ

15) Enkelte forsikringsselskap gir rabatt for de som øvingskjører. Omtrent hvor mange prosent av elever ved trafikkskolen deltar i en slik ordning?

Velg alternativ

16) Signerer trafikkskolen din på brev fra forsikringsselskap om antall timer privat øvingskjøring?

- ☐ Ja, alltid
- ☐ Ja, av og til
- ☐ Nei

17) Hvilken betydning mener du trafikkskolenes føreropplæring har for trafikksikkerheten i Norge?

- ☐ Stor betydning
- ☐ Noen betydning
- ☐ Verken/ eller
- ☐ Liten betydning
- ☐ Ingen betydning

18) Skriv inn hvis du har noen kommentarer privat øvingskjøring eller denne undersøkelsen:

Vedlegg B

Spørreskjema til elev, ettersituasjon

Føreropplæring, ungdom

Din identitet vil holdes skjult.

Les om retningslinjer for personvern. (Åpnes i nytt vindu)

1) * Hvilket fylke bor du i?

Velg alternativ

2) * Hvor gammel er du?

Velg alternativ

3) * Er du gutt eller jente?

☐ Gutt ☐ Jente

4) * Bor du i samme husstand som minst en av dine foreldre/foresatte?

☐ Ja ☐ Nei

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (☐ Hvis "Bor du i samme husstand som minst en av dine foreldre/foresatte?" er lik "Ja"
-)

5) Hvem bor du sammen med? Oppgi ett eller flere svar.

- ☐ Mor
- ☐ Far
- ☐ Mors kjæreste/samboer/ektefelle
- ☐ Fars kjæreste/samboer/ektefelle
- ☐ Søsken under 18 år
- ☐ Søsken over 18 år
- ☐ Andre, spesifiser:

6) Omtrent hvor gammel var du da du tok trafikalit grunnkurs?

Velg alternativ

7) Omtrent hvor mange kjøretimer har du hatt på trafikkskolen utenom de obligatoriske timene?

Velg alternativ

8) * Har du tatt trafikk valgfag på skolen?

☐ Ja ☐ Nei

9) * Har du førerkort for MC/moped/scooter?

☐ Ja ☐ Nei

10) * Har du øvingskjørt privat under opplæringen til førerkort for personbil (klasse B)?

☐ Ja ☐ Ja, men lite ☐ Nei

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (☐ Hvis "Har du tatt trafikk valgfag på skolen?" er lik "Ja"
-)

11) Har du tatt trafikalt grunnkurs i forbindelse med trafikk valgfag på skolen?

☐ Ja ☐ Nei

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (☐ Hvis "Har du førerkort for MC/moped/scooter?" er lik "Ja"
-)

12) Var hensikten med å ta trafikalt grunnkurs først og fremst å få mulighet til å ta førerkort for MC/moped /scooter eller å ta førerkort for personbil?

☐ MC/moped/scooter
☐ Personbil
☐ Begge deler

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (
 - ☐ Hvis "Har du øvingskjørt privat under opplæringen til førerkort for personbil (klasse B)?" *er lik* "Ja"
 - ☐ eller
 - ☐ Hvis "Har du øvingskjørt privat under opplæringen til førerkort for personbil (klasse B)?" *er lik* "Ja, men lite"
-)

De neste spørsmålene vil dreie seg om den private øvingskjøringen du har drevet med under opplæring til førerkort for personbil (klasse B).

13) Hvor gammel var du da du begynte med privat øvingskjøring?

Velg alternativ

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (
 - ☐ Hvis "Har du øvingskjørt privat under opplæringen til førerkort for personbil (klasse B)?" *er lik* "Ja, men lite"
 - ☐ eller
 - ☐ Hvis "Har du øvingskjørt privat under opplæringen til førerkort for personbil (klasse B)?" *er lik* "Ja"
-)

14) Hvem har du hovedsakelig øvingskjørt med? Oppgi ett eller flere svar.

- ☐ Mor
- ☐ Far
- ☐ Mors kjæreste/samboer/ektefelle
- ☐ Fars kjæreste/samboer/ektefelle
- ☐ Eldre søsken
- ☐ Andre familiemedlemmer
- ☐ Andre, spesifiser:

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (
 - ☐ Hvis "Har du øvingskjørt privat under opplæringen til førerkort for personbil (klasse B)?" *er lik* "Ja"
 - ☐ eller
 - ☐ Hvis "Har du øvingskjørt privat under opplæringen til førerkort for personbil (klasse B)?" *er lik* "Ja, men lite"
-)

15) * Hvor ofte har du øvingskjørt privat under opplæringen til førerkort for personbil?

- ☐ Hver dag
- ☐ 3-4 ganger i uka
- ☐ 1-2 ganger i uka
- ☐ 2-3 ganger i måneden
- ☐ En gang i måneden
- ☐ Sjeldnere enn en gang i måneden

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (
 - ☐ Hvis "Har du øvingskjørt privat under opplæringen til førerkort for personbil (klasse B)?" *er lik* "Ja, men lite"
 - ☐ eller
 - ☐ Hvis "Har du øvingskjørt privat under opplæringen til førerkort for personbil (klasse B)?" *er lik* "Ja"
-)

16) Hvor mange minutter vil du anslå at en typisk øvingskjørings tur har vart?

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (
 - ☐ Hvis "Har du øvingskjørt privat under opplæringen til førerkort for personbil (klasse B)?" *er lik* "Ja, men lite"
 - ☐ eller
 - ☐ Hvis "Har du øvingskjørt privat under opplæringen til førerkort for personbil (klasse B)?" *er lik* "Ja"
-)

17) Har du jevnlig øvingskjørt privat i perioden fra du startet å øvingskjøre og fram til nå?

- ☐ Ja
- ☐ Nei, øvingskjørte mest i starten
- ☐ Nei, øvingskjørte mest i midten av perioden
- ☐ Nei, øvingskjørte mest på slutten

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (
 - ☐ Hvis "Har du øvingskjørt privat under opplæringen til førerkort for personbil (klasse B)?" *er lik* "Ja, men lite"
 - ☐ eller

- Hvis "Har du øvingskjørt privat under opplæringen til førerkort for personbil (klasse B)?" *er lik* "Ja"
-)

18) Har du øvingskjørt privat mest i bymiljø eller på landevei?

- ☐ Mest i bymiljø ☐ Begge deler like mye ☐ Mest på landevei

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (
 - Hvis "Har du øvingskjørt privat under opplæringen til førerkort for personbil (klasse B)?" *er lik* "Ja"
 - eller
 - Hvis "Har du øvingskjørt privat under opplæringen til førerkort for personbil (klasse B)?" *er lik* "Ja, men lite"
-)

19) Har du øvingskjørt privat mest i dagslys eller mørke?

- ☐ Mest i dagslys ☐ Begge deler like mye ☐ Mest i mørke

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (
 - Hvis "Har du øvingskjørt privat under opplæringen til førerkort for personbil (klasse B)?" *er lik* "Ja, men lite"
 - eller
 - Hvis "Har du øvingskjørt privat under opplæringen til førerkort for personbil (klasse B)?" *er lik* "Ja"
-)

20) Har du øvingskjørt privat mest på vinterføre eller sommerføre?

- ☐ Mest på vinterføre ☐ Begge deler like mye ☐ Mest på sommerføre

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (
 - Hvis "Har du øvingskjørt privat under opplæringen til førerkort for personbil (klasse B)?" *er lik* "Ja, men lite"
 - eller
 - Hvis "Har du øvingskjørt privat under opplæringen til førerkort for personbil (klasse B)?" *er lik* "Ja"
-)

21) Har du øvingskjørt privat mest i tett trafikk eller lite trafikk?

☐ Mest i tett trafikk ☐ Begge deler like mye ☐ Mest i lite trafikk

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (
 - ☐ Hvis "Har du øvingskjørt privat under opplæringen til førerkort for personbil (klasse B)?" *er lik* "Ja, men lite"
 - ☐ eller
 - ☐ Hvis "Har du øvingskjørt privat under opplæringen til førerkort for personbil (klasse B)?" *er lik* "Ja"
-)

22) Har du øvingskjørt privat mest i forbindelse med transport (f.eks. til/fra besøk, fritidsaktiviteter, hytte mm.) eller bare for å øve?

☐ Mest ifb. transport ☐ Begge deler like mye ☐ Mest bare for å øve

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (
 - ☐ Hvis "Har du øvingskjørt privat under opplæringen til førerkort for personbil (klasse B)?" *er lik* "Ja"
 - ☐ eller
 - ☐ Hvis "Har du øvingskjørt privat under opplæringen til førerkort for personbil (klasse B)?" *er lik* "Ja, men lite"
-)

Du vil nå få noen spørsmål om forholdet mellom deg, ledsager og trafikklærer med tanke på privat øvingskjøring.

Med ledsager menes her den personen du i hovedsak har øvingskjørt privat med. Dette kan være foreldre/foresatte eller andre.

	Ja	Delvis	Nei
Har trafikklærer satt opp en personlig plan for privat øvingskjøring for deg?	☐	☐	☐
Har du og trafikklærer samarbeidet om privat øvingskjøring?	☐	☐	☐
Har trafikklærer og ledsager samarbeidet om privat øvingskjøring?	☐	☐	☐
Har du diskutert privat øvingskjøring med trafikklærer?	☐	☐	☐
Har trafikklærer oppfordret deg til å øvingskjøre privat?	☐	☐	☐
Har trafikklærer gitt deg oppgaver å øve på under privat øvingskjøring?	☐	☐	☐
Har samarbeidet mellom deg og ledsager fungert godt under privat øvingskjøring?	☐	☐	☐
Har du prioritert privat øvingskjøring foran andre aktiviteter?	☐	☐	☐
Har ledsager prioritert privat øvingskjøring foran andre aktiviteter?	☐	☐	☐

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (
 - ☐ Hvis "Har du øvingskjørt privat under opplæringen til førerkort for personbil (klasse B)?" *er lik* "Ja, men lite"
 - ☐ eller
 - ☐ Hvis "Har du øvingskjørt privat under opplæringen til førerkort for personbil (klasse B)?" *er lik* "Ja"
-)

24) * Hva er årsakene til at du har valgt å øvingskjøre privat?

	Helt uenig	Nokså uenig	Verken/eller	Nokså enig	Helt enig
Jeg har øvingskjørt privat for å spare penger på kjøretimer ved trafikkskole	☐	☐	☐	☐	☐
Privat øvingskjøring gjør meg bedre forberedt til oppkjøring	☐	☐	☐	☐	☐
Privat øvingskjøring gjør meg til en bedre bilfører	☐	☐	☐	☐	☐

25) Andre årsaker:

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (
 - Hvis "Har du øvingskjørt privat under opplæringen til førerkort for personbil (klasse B)?" er lik "Nei"
-)

26) * Hva er årsakene til at du IKKE har øvingskjørt privat?

	Helt uenig	Nokså uenig	Verken/ eller	Nokså enig	Helt enig
Husstanden der jeg bor har ikke bil som kan benyttes til privat øvingskjøring	☐	☐	☐	☐	☐
Ingen av mine foreldre/foresatte har førerkort for personbil	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg kjente ingen som kunne være ledsager for meg under privat øvingskjøring	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg øvingskjørte ikke privat da jeg lærer mer av å ta kjøretimer på trafikkskole	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg hadde lite ledig tid til å øvingskjøre privat	☐	☐	☐	☐	☐
Mine foreldre/foresatte hadde lite ledig tid til å øvingskjøre privat med meg på fritida	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg synes ikke privat øvingskjøring er viktig å prioritere	☐	☐	☐	☐	☐
Mine foreldre/foresatte synes ikke privat øvingskjøring er viktig å prioritere	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg synes privat øvingskjøring er for risikofyllt	☐	☐	☐	☐	☐
Mine foreldre/foresatte synes privat øvingskjøring er for risikofyllt	☐	☐	☐	☐	☐
Samarbeidet med mine foreldre/foresatte vil ikke fungere i en situasjon som privat øvingskjøring	☐	☐	☐	☐	☐
Mine foreldre/foresatte er ikke gode nok som bilførere	☐	☐	☐	☐	☐

27) Andre årsaker:**Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen**

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (
 - ☐ Hvis "Jeg hadde lite ledig tid til å øvingskjøre privat" *er lik* "Helt enig"
 - ☐ eller
 - ☐ Hvis "Jeg hadde lite ledig tid til å øvingskjøre privat" *er lik* "Nokså enig"
-)

28) Du har svart at du har hatt lite ledig tid til å øvingskjøre privat. Hvilke aktivitetene har du prioritert foran privat øvingskjøring? Oppgi maks tre aktiviteter.

- ☐ Skolearbeid
- ☐ Inntektsgivende arbeid
- ☐ Organiserte fritidsaktiviteter (trening, idrett, musikk ol.)
- ☐ Husarbeid eller andre oppgaver i hjemmet
- ☐ Tid med venner
- ☐ Se på TV
- ☐ Data- / TV-spill
- ☐ Sosiale medier (Facebook ol.)
- ☐ Behov for å slappe av
- ☐ Annet

29) * Hvor enig eller uenig er du i følgende utsagn?

	Helt uenig	Nokså uenig	Verken/ eller	Nokså enig	Helt enig
Jeg har alltid vært opptatt av biler og bilkjøring	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg synes bilkjøring er moro og spennende	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg mener det å ha førerkort vil gjøre hverdagen min enklere	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg synes det er helt nødvendig å ha førerkort	☐	☐	☐	☐	☐
Mine foreldre/foresatte har oppfordret meg til å ta førerkort for personbil	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg har liten interesse for å ta førerkort	☐	☐	☐	☐	☐

30) Hvilken betydning mener du trafikkskolenes føreropplæring har for trafikksikkerheten i Norge?

- ☐ Stor betydning
- ☐ Noen betydning
- ☐ Verken/ eller
- ☐ Liten betydning
- ☐ Ingen betydning

31) Skriv inn hvis det er noen forhold som har innvirket og begrenset mulighetene for at du har øvingskjørt privat:**32) Skriv inn hvis du har forslag til tiltak som kunne ha hatt betydning for at du hadde øvingskjørt (mer) privat:**

Vedlegg C

Spørreskjema til ledsager, ettersituasjon

Føreropplæring, forelder/foresatt

Din identitet vil holdes skjult.

Les om retningslinjer for personvern. (Åpnes i nytt vindu)

1) * Hvilket fylke bor du i?

Velg alternativ

2) * Er du forelder/foresatt til en ungdom som er under opplæring til førerkort for personbil (klasse B)?

☐ Ja ☐ Nei

3) * Hvor gammel er ungdommen du er forelder/foresatt til?

Velg alternativ

4) * For hvilke kjøretøyklasser har du førerkort?

- ☐ MC/moped (klasse A1, A2, AM)
- ☐ Personbil eller varebil (klasse B/BE)
- ☐ Tungbil (klasse C, D, CE, DE)
- ☐ Har ikke førerkort

5) Hvor mange personer i husstanden har førerkort for personbil?

Velg alternativ

6) Hvor mange biler er det i husstanden?

Velg alternativ

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (
 - ☐ Hvis "For hvilke kjøretøyklasser har du førerkort? " er lik "Personbil eller varebil (klasse B/BE)")

7) * Har du vært ledsager under privat øvingskjøring for ungdommen du er forelder/foresatt til?

☐ Ja ☐ Nei

8) Er det andre enn deg som har vært ledsager under privat øvingskjøring for ungdommen du er forelder/foresatt til?

- ☐ Nei
- ☐ Ja, annen forelder/foresatt
- ☐ Ja, andre familiemedlemmer
- ☐ Ja, andre:

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (☐ Hvis "For hvilke kjøretøyklasser har du førerkort? " er lik "Personbil eller varebil (klasse B/BE)"
-)

9) Har du vært ledsager for privat øvingskjøring til noen andre enn ungdommen du er forelder/foresatt til?

☐ Ja ☐ Nei

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (☐ Hvis "For hvilke kjøretøyklasser har du førerkort? " er lik "Personbil eller varebil (klasse B/BE)"
-)

10) Øvingskjørte du privat da du selv var under opplæring til førerkort for personbil?

☐ Ja ☐ Nei

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (☐ Hvis "Har du vært ledsager under privat øvingskjøring for ungdommen du er forelder/foresatt til?" er lik "Ja"
-)

11) * Hvor ofte har du vært ledsager under privat øvingskjøring for ungdommen du er forelder/foresatt til?

- ☐ Hver dag
- ☐ 3-4 ganger i uka
- ☐ 1-2 ganger i uka
- ☐ 2-3 ganger i måneden
- ☐ En gang i måneden

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (☐ Hvis "Har du vært ledsager under privat øvingskjøring for ungdommen du er forelder/foresatt til?" *er lik* "Ja"
-)

12) Har dere øvingskjørt privat mest i bymiljø eller på landevei?

- ☐ Mest i bymiljø
- ☐ Begge deler like mye
- ☐ Mest på landevei

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (☐ Hvis "Har du vært ledsager under privat øvingskjøring for ungdommen du er forelder/foresatt til?" *er lik* "Ja"
-)

13) Har dere øvingskjørt privat mest i dagslys eller mørke?

- ☐ Mest i dagslys
- ☐ Begge deler like mye
- ☐ Mest i mørke

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (☐ Hvis "Har du vært ledsager under privat øvingskjøring for ungdommen du er forelder/foresatt til?" *er lik* "Ja"
-)

14) Har dere øvingskjørt privat mest på vinterføre eller sommerføre?

- ☐ Mest på vinterføre
- ☐ Begge deler like mye
- ☐ Mest på sommerføre

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (
 - ☐ Hvis "Har du vært ledsager under privat øvingskjøring for ungdommen du er forelder/foresatt til?" *er lik* "Ja"
-)

15) Har dere øvingskjørt privat mest i tett trafikk eller lite trafikk?

- ☐ Mest i tett trafikk
 ☐ Begge deler like mye
 ☐ Mest i lite trafikk

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (
 - ☐ Hvis "Har du vært ledsager under privat øvingskjøring for ungdommen du er forelder/foresatt til?" *er lik* "Ja"
-)

16) Har dere øvingskjørt privat mest i forbindelse med transport (f.eks. til/fra besøk, fritidsaktiviteter, hytte mm.) eller bare for å øve?

- ☐ Mest ifb. transport
 ☐ Begge deler like mye
 ☐ Mest bare for å øve

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (
 - ☐ Hvis "Har du vært ledsager under privat øvingskjøring for ungdommen du er forelder/foresatt til?" *er lik* "Ja"
-)

17) Har det å være ledsager for ungdommen din under privat øvingskjøring...

Ja Nei

...gjort deg mer bevisst på hvordan du selv opptrer i trafikken som bilfører?

☐
☐

...endret på noen av kjørevanene dine og gjort deg til en bedre bilfører?

☐
☐

18) * Hvilket kjønn har ungdommen du er forelder/foresatt til?

- ☐ Jente
 ☐ Gutt

19) * **Bor ungdommen du er forelder/foresatt til i samme husstand som deg selv?**

☐ Ja ☐ Nei

20) * **Har ungdommen du er forelder/foresatt til kjørt opp til førerkort for personbil?**

☐ Ja ☐ Nei ☐ Vet ikke

21) **Hvilket år er du født?**

Velg alternativ

22) **Hvilket kjønn har du?**

☐ Mann ☐ Kvinne

23) **Hva er din høyeste fullførte utdanning?**

- ☐ Grunnskole/ungdomsskole/framhaldsskole/folkeskole/realsskole
- ☐ Videregående yrkesfaglig/ -yrkesskole/handelsskole
- ☐ Videregående allmennfaglig/gymnas/artium
- ☐ Høgskole/universitet, 4 år eller mindre
- ☐ Høgskole/universitet, mer enn 4 år

	Ja	Nei
Er du godt kjent med ordningen om privat øvingskjøring fra fylte 16 år?	☐	☐
Er du godt kjent med hvilke krav som stilles for å kunne være ledsager for privat øvingskjøring?	☐	☐
Har du (dere) blitt invitert av Statens vegvesen til å delta på informasjonsmøte om privat øvingskjøring?	☐	☐
Har du (dere) deltatt på informasjonsmøte om privat øvingskjøring i regi av Statens vegvesen?	☐	☐

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (☐ Hvis "Har du vært ledsager under privat øvingskjøring for ungdommen du er forelder/foresatt til?" er lik "Ja"
-)

Du vil nå få noen spørsmål om forholdet mellom deg som ledsager, ungdommen din og trafikk lærer med tanke på privat øvingskjøring.

	Ja	Delvis	Nei	Vet ikke
Har trafikklærer satt opp en personlig plan for privat øvingskjøring for din ungdom?	☐	☐	☐	☐
Har trafikklærer oppfordret deg til å være ledsager under privat øvingskjøring for ungdommen din?	☐	☐	☐	☐
Har du diskutert privat øvingskjøring med trafikklærer?	☐	☐	☐	☐
Har du og trafikklærer samarbeidet om privat øvingskjøring?	☐	☐	☐	☐
Har ungdommen din fått oppgaver fra trafikklærer som dere kan øve på under privat øvingskjøring?	☐	☐	☐	☐
Har samarbeidet mellom deg og ungdommen din fungert godt under privat øvingskjøring?	☐	☐	☐	☐
Har du prioritert privat øvingskjøring foran andre aktiviteter?	☐	☐	☐	☐
Har ungdommen din prioritert privat øvingskjøring foran andre aktiviteter?	☐	☐	☐	☐

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (
 - ☐ Hvis "Har du vært ledsager under privat øvingskjøring for ungdommen du er forelder/foresatt til?" er lik "Ja"
-)

26) * Hva er årsakene til at du har valgt å være ledsager for ungdommen din under privat øvingskjøring?

	Helt uenig	Nokså uenig	Verken/ eller	Nokså enig	Helt enig
Jeg har øvingskjørt med ungdommen min for å spare penger på kjøretimer ved trafikkskole	☐	☐	☐	☐	☐
Privat øvingskjøring gjør ungdommen min bedre forberedt til oppkjøring	☐	☐	☐	☐	☐
Privat øvingskjøring gjør ungdommen min til en bedre bilfører	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg ønsker å bidra til ungdommen min sitt kjøredyktighetsnivå	☐	☐	☐	☐	☐

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (
 - Hvis "For hvilke kjøretøyklasser har du førerkort? " *er lik* "Personbil eller varebil (klasse B/BE)"
-)
- og (
 - Hvis "Har du vært ledsager under privat øvingskjøring for ungdommen du er forelder/foresatt til?" *er lik* "Nei"
-)

27) * Hva er årsakene til at du IKKE har vært ledsager for ungdommen din under privat øvingskjøring?

	Helt uenig	Nokså uenig	Verken/ eller	Nokså enig	Helt enig
Husstanden der jeg bor har ikke bil som kan benyttes til privat øvingskjøring	☐	☐	☐	☐	☐
Ungdommen min vil lære mer av å ta kjøretimer på trafikkskole enn å øvingskjøre privat med meg	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg har lite ledig tid til å øvingskjøre privat	☐	☐	☐	☐	☐
Ungdommen min har lite ledig tid til å øvingskjøre privat	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg synes ikke privat øvingskjøring er viktig å prioritere	☐	☐	☐	☐	☐
Ungdommen min synes ikke privat øvingskjøring er viktig å prioritere	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg synes privat øvingskjøring er for risikofyllt	☐	☐	☐	☐	☐
Ungdommen min synes privat øvingskjøring er for risikofyllt	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg ønsker ikke å ta ansvar for ungdommen min sitt kjøredyktighetsnivå	☐	☐	☐	☐	☐
Samarbeidet med ungdommen min vil ikke fungere i en situasjon som privat øvingskjøring	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg er ikke god nok som bilfører	☐	☐	☐	☐	☐

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (
 - Hvis "Jeg har lite ledig tid til å øvingskjøre privat" *er lik*

- ☐ "Helt enig"
☐ eller
☐ Hvis "Jeg har lite ledig tid til å øvingskjøre privat" er lik
 "Nokså enig"

●)

28) Du har svart at du har hatt liten ledig tid til å øvingskjøre privat. Hvilke aktiviteter har du prioritert foran privat øvingskjøring?

- ☐ Inntektsgivende arbeid
☐ Organiserte fritidsaktiviteter (trening, idrett, musikk ol.)
☐ Husarbeid eller andre oppgaver i hjemmet
☐ Tid med venner
☐ Se på TV
☐ Data- / TV-spill
☐ Sosiale medier (Facebook ol.)
☐ Behov for å slappe av
☐ Annet

29) * Hvor enig eller uenig er du i følgende utsagn?

	Helt uenig	Nokså uenig	Verken/ eller	Nokså enig	Helt enig
Jeg har oppfordret ungdommen min til å ta førerkort	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg er interessert/opptatt av at ungdommen min får god opplæring i risiko ved bilkjøring	☐	☐	☐	☐	☐
Ungdommen min har hatt liten interesse for å ta førerkort	☐	☐	☐	☐	☐
Privat øvingskjøring er for risikabel til at foreldre/foresatte skal gjøre dette	☐	☐	☐	☐	☐
Trafikkskolene bør være ansvarlig for all opplæring og øvingskjøring	☐	☐	☐	☐	☐
Det er for tidlig å starte med privat øvingskjøring når man er 16 år	☐	☐	☐	☐	☐

30) Hvilken betydning mener du trafikkskolenes føreropplæring har for trafikksikkerheten i Norge?

- ☐ Stor betydning
- ☐ Noen betydning
- ☐ Verken/ eller
- ☐ Liten betydning
- ☐ Ingen betydning

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (
 - ☐ Hvis "For hvilke kjøretøyklasser har du førerkort? " *er lik* "Personbil eller varebil (klasse B/BE)"
-)

31) Skriv inn hvis det er noen forhold som har innvirket og begrenset mulighetene for at du har øvingskjørt privat med ungdommen du er forelder/foresatt til:

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (
 - ☐ Hvis "For hvilke kjøretøyklasser har du førerkort? " *er lik* "Personbil eller varebil (klasse B/BE)"
-)

32) Skriv inn hvis du har forslag til tiltak som kunne ha hatt betydning for at du skulle øvingskjørt mer med ungdommen du er forelder/foresatt til:

**33) Har du noen kommentarer til privat øvingskjøring
eller denne undersøkelsen?**

© Copyright www.questback.com. All Rights Reserved.

Vedlegg D

Spørreskjema til elev, førsituasjon

Privat øvelseskjøring

Din identitet vil holdes skjult.

Les om retningslinjer for personvern. (Åpnes i nytt vindu)

1) Hvilket fylke bor du i?

Velg alternativ

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Actions vil skje for følgende alternativer:

- Yngre enn 15 år : Gå til slutten
- 18 år eller eldre : Gå til slutten

2) * Hvor gammel er du?

Velg alternativ

3) Har du førerkort for MC/moperd?

☐ Ja ☐ Nei

4) * Har du begynt på trafikalt grunnkurs?

- ☐ Ja, er i gang med trafikalt grunnkurs
- ☐ Ja, har fullført trafikalt grunnkurs
- ☐ Nei

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (
 - ☐ Hvis "Har du begynt på trafikalt grunnkurs?" er lik "Ja, har fullført trafikalt grunnkurs"
 - ☐ eller
 - ☐ Hvis "Har du begynt på trafikalt grunnkurs?" er lik "Ja, er i gang med trafikalt grunnkurs"
-)

5) Er du fornøyd eller tilfreds med den undersvisningen du har fått på trafikalt grunnkurs?

- ☐ Ja
- ☐ Delvis
- ☐ Nei

6) Er du gutt eller jente?

☐ Gutt ☐ Jente

7) Hvem bor du sammen med? Oppgi ett eller flere svar ut fra hva som stemmer for deg.

- ☐ Mor
- ☐ Far
- ☐ Mor eller fars kjæreste/samboer/ektefelle
- ☐ Søsken under 18 år
- ☐ Søsken over 18 år
- ☐ Andre, spesifiser:

8) Har du startet med privat øvelseskjøring?

☐ Ja ☐ Nei

9) Hvem tenker du hovedsakling å øvelseskjøre med? Oppgi ett eller flere svar.

- ☐ Mor
- ☐ Far
- ☐ Mor eller fars kjæreste/samboer/ektefelle
- ☐ Eldre søsken
- ☐ Andre familiemedlemmer
- ☐ Andre, spesifiser:

10) Har du kjørt bil før du fylte 16 år?

- ☐ Nei, aldri
- ☐ 1-2 ganger
- ☐ Flere ganger

11) Har du trafikk valgfag på skolen?

☐ Ja ☐ Nei

12) Hvor enig eller uenig er du i følgende utsagn?

	Helt uenig	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig
Jeg vil starte øvelseskjøring straks jeg har fylt 16 år	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg har alltid vært opptatt av biler og bilkjøring	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg synes bilkjøring virker moro og spennende	☐	☐	☐	☐	☐
Å ha førerkort vil gjøre hverdagen min enklere	☐	☐	☐	☐	☐
Det er helt nødvendig å ha førerkort	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg vil øvelseskjøre for å spare penger på kjøretimer ved trafikkskole	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg har ingen interesse for å ta førerkort	☐	☐	☐	☐	☐

13) Hvor enig eller uenig er du i følgende utsagn?

	Helt uenig	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig
Foreldre/foresatte har oppfordret med til å ta førerkort for personbil (klasse B)	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg vil prioritere den private øvelseskjøringen foran andre aktiviteter	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg vil vente i mange år enda før jeg tar førerkort	☐	☐	☐	☐	☐
Det er for tidlig å starte med øvelseskjøring når man er 16 år, det er for langt fram til oppkjøring	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg tror ikke foreldre/foresatte har tid til å kjøre privat med meg på fritida	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg har liten ledig tid selv til å øvelseskjøre privat	☐	☐	☐	☐	☐

14) Skriv inn hvis det er noen forhold som vil innvirke og begrense muligheten for at du kommer til å øvelseskjøre privat:

15) Skriv inn hvis du har forslag til tiltak som kan ha betydning for at du skal øvelseskjøre mye:

© Copyright www.questback.com. All Rights Reserved.

Vedlegg D

Spørreskjema til ledsager, førsituasjon

Privat øvelseskjøring

Din identitet vil holdes skjult.

Les om retningslinjer for personvern. (Åpnes i nytt vindu)

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Actions vil skje for følgende alternativer:

- Nei : Gå til slutten

1) * Er du forelder/foresatt til en 16-åring?

☐ Ja ☐ Nei

2) Hvilket fylke bor du i?

Velg alternativ

3) * Tenker du å være ledsager for privat øvelseskjøring for 16-åringen du er forelder/foresatt til?

☐ Ja ☐ Nei

4) Har du tidligere vært ledsager for privat øvelseskjøring?

☐ Ja ☐ Nei

5) Er det andre enn deg som tenker å øvelseskjøre med 16-åringen du er forelder/foresatt til?

- ☐ Nei
- ☐ Ja, annen forelder/foresatt
- ☐ Ja, andre familiemedlemmer
- ☐ Ja, andre:

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (☐ Hvis "Tenker du å være ledsager for privat øvelseskjøring for 16-åringen du er forelder/foresatt til?" er lik "Ja"
-)

6) Hvor ofte har du tenkt å øvelseskjøre med 16-åringen du er forelder/foresatt til?

- ☐ Hver dag
- ☐ 3-4 ganger i uka
- ☐ 1-2 ganger i uka
- ☐ 2-3 ganger i måneden
- ☐ En gang i måneden

7) Hvilket kjønn har 16-åringen du er forelder/foresatt til?

- ☐ Jente
- ☐ Gutt

8) Bor 16-åringen du er forelder/foresatt til i samme husstand som deg selv?

- ☐ Ja
- ☐ Nei

9) Har 16-åringen du er forelder/foresatt til tatt trafikalt grunnkurs?

- ☐ Ja
- ☐ Nei
- ☐ Vet ikke

10) Hvilket år er du født?

Velg alternativ

11) Hvilket kjønn har du?

- ☐ Mann
- ☐ Kvinne

12) Hva er din høyeste fullførte utdanning?

- ☐ Grunnskole/ungdomsskole/framhaldsskole/folkeskole/realskole
- ☐ Videregående yrkesfaglig/ -yrkesskole/handelsskole
- ☐ Videregående allmennfaglig/gymnas/artium
- ☐ Høgskole/universitet, 4 år eller mindre
- ☐ Høgskole/universitet, mer enn 4 år

13) * For hvilke kjøretøyklasser har du førerkort?

- ☐ MC/moped (klasse A1, A2, AM)
- ☐ Personbil eller varebil (klasse B/BE)
- ☐ Tungbil (klasse C, D, CE, DE)
- ☐ Har ikke førerkort

14) Hvor mange personer i husstanden har førerkort for personbil?

15) Hvor mange biler der det i husstanden?

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (
 - ☐ Hvis "For hvilke kjøretøyklasser har du førerkort? " er lik "Personbil eller varebil (klasse B/BE)"
-)

16) Øvelseskjørte du privat da du selv var under opplæring for førerkort for personbil/varebil?

☐ Ja ☐ Nei

	Ja	Nei	Usikker
Er du godt kjent med ordningen om privat øvelseskjøring fra fylte 16 år?	☐	☐	☐
Er du godt kjent med hvilke krav som stilles for å kunne være ledsager for privat øvelseskjøring?	☐	☐	☐
Har du (dere) blitt kontaktet av og/eller fått informasjon fra Statens vegvesen om privat øvelseskjøring?	☐	☐	☐
Har du tenkt at deres ungdom ved fylte 16 år skal få begynne å lære å kjøre bil?	☐	☐	☐
Har du tenkt å ha et samarbeid med trafikkskole med tanke på privat øvelseskjøring?	☐	☐	☐

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (
 - ☐ Hvis "For hvilke kjøretøyklasser har du førerkort? " er lik "Personbil eller varebil (klasse B/BE)"
-)

18) Hvor enig eller uenig er du i følgende utsagn?

	Helt uenig	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig
Jeg har liten ledig fritid der jeg kan drive med privat øvelseskjøring	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg vil prioritere den private øvelseskjøringen foran andre aktiviteter	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg vil øvelseskjøre med ungdommen jeg er forelder/foresatt til for å spare penger på kjøretimer ved trafikkskole	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg vil ikke ta ansvaret for min ungdoms kjøredyktighetsnivå	☐	☐	☐	☐	☐

19) Hvor enig eller uenig er du i følgende utsagn?

	Helt uenig	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig
16-åringen min har lite ledig fritid til å øvelseskjøre privat	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg har oppfordret 16-åringen min til å ta førerkort	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg er interessert/opptatt av at 16-åringen min får god opplæring i bilkjøringens risiko	☐	☐	☐	☐	☐
16-åringen min har ingen interesse for å ta førerkort	☐	☐	☐	☐	☐
Øvelseskjøring er for risikabel til at foreldre/foresatte skal gjøre dette	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg mener at trafikkskolene bør være ansvarlig for opplæringen	☐	☐	☐	☐	☐
Det er for tidlig å starte med øvelseskjøring når man er 16 år, det er for langt fram til oppkjøring	☐	☐	☐	☐	☐

**Denne informasjonen vises kun i
forhåndsvisningen**

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (

- ☐ Hvis "For hvilke kjøretøyklasser har du førerkort? " *er lik*
"Personbil eller varebil (klasse B/BE)"
-)

20) Skriv inn hvis det er noen forhold som vil innvirke og begrense mulighetene for at du kommer til å øvelseskjøre privat med 16-åringen du er forelder/foresatt til:

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (
 - ☐ Hvis "For hvilke kjøretøyklasser har du førerkort? " *er lik*
"Personbil eller varebil (klasse B/BE)"
-)

21) Skriv inn hvis du har forslag til tiltak som kan ha betydning for at du skal øvelseskjøre mye med 16-åringen du er forelder/foresatt til:

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (
 - ☐ Hvis "For hvilke kjøretøyklasser har du førerkort? " *er lik*
"Har ikke førerkort"
-)

22) Har du noen kommentarer til privat øvelseskjøring eller denne undersøkelsen?

© Copyright www.questback.com. All Rights Reserved.

Teknologi for et bedre samfunn

www.sintef.no